Беш йилликни муддатидан илгари бажарайлик!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 40 (5389)

26 ФЕВРАЛЬ ЧОРШАНБА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхозининг моҳир комбайнчиси В. Г. Криченко ўтган йилги ўрим-йиғим мавсумида 500 гектар ердаги ғаллани ўриб олди. У шу кунларда ўз агрегатини сифатли ремонтдан чиқариб, мавсумга шайлаб қўйди. Суратда: В. Г. Криченко.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ЭРИШИЛГАН ЮТУҚ БИЛАН ЧЕКЛАНИБ ҚОЛМАСЛИК КЕРАК

Калинин район меҳнаткашлари февраль ойининг иккинчи ўн кунлигида кўкламга тайёргарлик ва мўл ҳосилга замин яратиш борасида яхши иш олиб бордилар. Улар районлараро социалистик мусобақада ғолиб чиқдилар ҳамда область кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлдилар.

Агротехника тадбирларини амалга ошириш, техника ремонти юзасидан Калинин райони учинчи ўринни, техника ремонти бўйича эса биринчи ўринни оққўрғонликлар эгалладилар. Ирригация ишлари бўйича эса калининликлар еттинчи ўринга тушиб қолдилар.

Оҳангарон ва Қуйи Чирчиқ районларининг меҳнаткашлари иккинчи ва учинчи ўринни эгалладилар. Оржоникидзе районининг деҳқонлари ҳам февралнинг иккинчи ўн кунлигида катта ютуқларга эришдилар. Улар агротехника тадбирларини ўтказиш бўйича биринчи ўринга чиқдилар.

Февраль ойининг иккинчи ўн кунлигида бажарилган ишларга якун ясалганда область мутахассислари ишларнинг сифатли бажарилишига алоҳида эътибор бердилар. Оҳангарон ва Юқори Чирчиқ районлари сабзавоткорларининг вакиллари Оржоникидзе районида бўлиб, тажриба алмашдилар. Бу учрашув икки кунлик семинарда ҳам кўзда тутилган эди. Семинар қатнашчилари Оржоникидзе районида кўкламга тайёргарликни ҳар томонлама ўргандилар. «Коммунист» ва «Қизил Ўзбекистон» колхозларининг парник хўжаликларида олиб борилаётган ишлар семинар қатнашчиларини айниқса қизиқтирди. Шунингдек, бу хўжаликларда техникани тайёрлаш, теплица қурилиши ишлари ҳам диққатга сазовордир. Шу билан бирга экин майдонларига маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, бу соҳада ишларни тўлиқ механизациялаштириш ҳам яхши йўлга қўйилган.

Оржоникидзе районининг бошқа хўжаликлари ҳам ўз ишларини шу хилда ташкил қилишлари ва эришилган ютуқлар билан чекланиб қолмасдан, кўкламга тайёргарлик кўриш бўйича районлараро социалистик мусобақада биринчи ўринни эгаллаш учун кураш олиб боришлари керак.

Ўрта Чирчиқ ва Бўстонлиқ районининг деҳқонлари ҳам февралнинг иккинчи ўн кунлигида анча яхши ишладилар. Ўртачирчиқликлар ирригация ишлари бўйича иккинчи ўринни, Бўстонлиқ райони эса учинчи ўринни эгаллади. Бу районларда агротехника ишларининг бир мунча кечиктирилишига уруғлик тайёрлаш ва далага маҳаллий ўғит чиқариш суст ўтказилаётганлиги сабаб бўлди.

Янгийўлликлар агротехника ишларини амалга оширишда учинчи ўринни, техникани ремонт қилишда тўртинчи ўринни, ирригация ишлари бўйича эса еттинчи ўринда қолдилар. Улар олдинги ўн кунликда ҳам худди шу ўринларни эгаллаган эдилар. Янгийўлликлар суғориш шохобчаларини тартибга келтириш ишларини кучайтиришлари керак.

Бўка ва Бекобод районларининг хўжаликлари кўкламга тайёргарлик бўйича февраль ойида бешинчи ва еттинчи ўриндан юқори кўтарилмаяптилар. Аввал бунга эътибор берилмаган бўлсада, область ташкилотлари Бекобод районида кўкламга тайёргарлик ишлари суст бораётганлигини қайд қилдилар. Чиноз районида ҳам аҳвол худди шундай. Бу иккала районда иш суръати оширилиши керак.

Бажариладиган иш ҳажми жуда катта, агротехника муддатлари эса жуда ҳам қисқа. Ишимизга оби-ҳаво ноқулайликлари тўсқинлик қила олмайди. Фақат бутун колхозчилар, совхоз ишчилари, сув хўжалиги ва «Узсельхозтехника» ходимлари ғайрат ва сабот билан меҳнат қилишлари, мутахассислар ва раҳбарлар ишни аниқ ва конкрет ташкил этишлари зарур. Шу кунларда ҳар бир қишлоқ хўжалик ходимининг асосий вазифаси февраль ойи учун белгиланган барча ишларни ўз вақтида амалга ошириш учун кураш олиб бориш ва якунловчи йил ҳосилига пухта замин яратиб қўйишдан иборатдир.

ОҚ ЧАШМА СОҲИБАЛАРИ

Калинин райони колхоз ва совхозларида меҳнат қилаётган 234 сут соғувчининг ҳаммаси слётга тўпланди. Улар юбилей йили якунларини сарҳисоб қилиб, ютуқларни мамнуният билан қайд қилишди. Эл дастурхонига 14.150 тонна сут етказиб бериб, юксак маррани эгаллаган сут соғувчиларнинг қўлга киритган ютуқлари ҳақида район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бош зоотехниги Эгамберди Исматуллаев батафсил сўзлаб берди.

Яқингинада ҳар бир сигирдан 3000 килограммга етар-етмас сут соғиб олинган Карл Маркс номли колхозда ҳозир 4.600 килограммдан, Калинин номли колхозда ва «Партия XXI съезди» совхозида 3300—3400 килограммга етказиб сут соғиб олингани, сутнинг серқаймоқ ва серёғ бўлганлиги алоҳида таъкидланди.

Чорва моллар зотини яхшилаш туфайли «Москва», «Партия XX съезди», Куйбишев номли колхозлар, «Қорасув», «Бўзсув», совхозларида серсут сигирлар сони йилдан-йилга ортиб боряпти. Шунингдек, озуқа базасини мустаҳкамлаш, оғир қўл меҳнати талаб қиладиган ишларни механизациялаш ва автоматлаштириш самарали натижалар бермоқда. Ильич номли, Калинин номли колхозлар, «Қорасув», «Назарбек», совхозларида янги чорвачилик комплекслари қурилганлиги, шундай иншоот Навоий номли колхозда барпо этилаётганлиги қувончли воқеадир.

Райондаги барча чорвачилик фермаларида қизил бурчаклар ишлаб турибди. Бу эса чорвадорларнинг фидокорона меҳнатдан сўнг маданий дам олиб, газета-журналлар, китоблар ўқиши, телевизор кўриши, радио эшитиши, бадиий ҳаваскорларнинг чиқишини томоша қилиш имкониятини туғдиради. Калинин номли, К. Маркс номли, С. Раҳимов номли колхозлар, «Назарбек», «Хасково», «Келес» совхозларида чорвадорларнинг маданий ҳордиқ чиқаришларига етарли шароит яратиб берилган.

Слётда илғорлар шарафланиши билан бирга ҳали райониннг ўртача кўрсаткичидан паст маҳсулот олаётган «Ленинград», «Тошкент», Ю. Гагарин номли совхозлар, Оржоникидзе номли, Ленин номли колхозлар танқид қилинди. Бу хўжаликларда сигирлардан кам сут соғиб олинишининг асл сабаби моллар зотдор эмаслиги, чорва моллар зооветеринария қоидалари асосида парвариш қилинмаслиги ҳамда озуқа базаси мустаҳкам эмаслигидадир. Шунингдек, чорвадорларнинг унумли ишлаши учун бу хўжаликларда шароит яратиб берилмаган.

Район сут соғувчилари слётида 1974 йилда 17 бош сигирнинг ҳар биридан 5902 килограммдан сут соғиб олган К. Маркс номли колхоз илғор сут соғувчиси Фарида Аъзамова, 5200 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олган шу колхознинг Арзиной Йўлдошева, 3451 килограммдан сут соққан Калинин номли колхоз сут соғувчиси Мария Памятнева ва бошқалар ўз тажрибаларини гапириб беришди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. Маркс номли колхоз раиси Ғ. Абдуллаев, «Ленин йўли» колхози раиси С. Муҳаммаджонов, «Партия XXI съезди» совхози директори Т. Мелибаева ва бошқалар ҳам сўзга чиқишди.

Беш йилликнинг якунловчи йилида эл дастурхонига 15.800 тонна сут, кўплаб гўшт, тухум етказиб берилади. Бундай юксак марраларни эгаллаш учун ҳозирдан фидокорона меҳнат қилиняпти.

А. ҚУРБОНОВ.

ПИСКЕНТ РАЙОНИДА

ГУЛИСТОНЛИКЛАР АҲДИ

«Гулистон» колхозида минг гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнерга етказиб ҳосил олиш учун кураш давом эттирилмоқда. Хўжаликнинг Ленин ва икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Фикри Бадалов бошлиқ бригада аъзолари бу йил ҳам колхозда энг юқори ҳосил олишга аҳд қилишган.

Колхозда 27 та чопиқ, 14 та ҳайдов трактори, 20 та сеялка, 22 та культиватор сифатли ремонтдан чиқарилди. Сув йўллари ва иншоотлари шу кунларда тартибга келтирилмоқда. Далаларга маҳаллий ўғит ташиб чиқариш учун олтита трактор ва прицеп ажратилган.

ЮКСАК МАЖБУРИЯТ

1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун саноат, қурилиш, транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарор асосида ўз ишини ташкил қилган 82-автобаза коллективи 490 минг тонна халқ хўжалик юкларини ташиш мажбуриятини олди.

Барча ички резервлардан фойдаланиш ҳисобига йиллик план 25 декабргача адо этилади. Автобазада Р. Мирқосимов А. Фармонов, Х. Ҳайдаров каби ўнлаб шоферлар шу кунларда якунловчи йилнинг июнь-июль ойлари ҳисобига меҳнат қилишяпти.

1978 ЙИЛ ҲИСОБИГА

Калинин номли колхоз чорвадорлари 1978 йил ҳисобига маҳсулот топширмоқда.

Сут-товар фермасида деярли ҳамма ишлар механизмлар билан бажарилаяпти. Сут соғувчилар ўртасида шахсий социалистик мусобақа авж олдирилган. Ким-ким билан мусобақадош эканлиги кўргазма тахталарида акс эттирилган.

Соғувчилардан Саодат Қодирова ва Гулжамол Азизовалар 23 бошдан сигирни парвариш қилиб, ҳар биридан кунига 10—12 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олмоқдалар. Улар 300 центнердан кўпроқ сут соғиб олиб, якунловчи йилнинг дастлабки ойи планини анча ошириб бажаришди.

Шунингдек, 1-«Пискент» совхози чорвадорлари ҳам яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Улар давлатга 500 центнер гўшт етказиб бериб, биринчи квартал планини ошириб адо этишди. Давлатга топширилган ҳар бир қорамолнинг тирик вазни 450 килограммдан тош босди.

ГЕКТАРИДАН 40 ЦЕНТНЕРДАН

116 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олиб, якунловчи йил улкан хирмонига ҳисса қўшиш — бу бригаданинг нияти шундай.

2-«Пискент» совхозининг энг кам ҳосилли бригадасига 1962 йили Ризман Муҳтадовни бригадир этиб тайинлашганда у ҳеч иккиланмади. Ўз тажрибаларини ишга солди. Билмаганларини кекса пахтакорлардан сўради. Кам ҳосилли деб, камситиб келинаётган бригада ерларини ардоқлаб, парвариш қилган коллектив бригадирини уялтириб қўймади. Йилдан-йил ҳосил салмоғи ортиб борди.

Ўтган йил пландаги 28,4 ўрнига 35,1 центнердан «оқ олтин» териб олинди. Ялпи ҳосилнинг 80 проценти «зангори кема»лар бункеридан тўкилди.

Э. ҲАБИБАЛИЕВ, М. СОИПОВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбирлари.

Тошкент тажриба-пиллакашлик фабрикаси ишчилари кўп, арзон ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш шиори остида социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар. Корхонанинг илғор ишчиси Орзу Муталова смена нормасини мунтазам ортиғи билан адо этишдан ташқари, сифатли маҳсулот тайёрлашда ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир. Суратда: О. Муталова.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ВИЗИТ ТУГАДИ

Гвинея-Бисау республикаси давлат комиссарлари кенгашининг бош комиссари (ҳукумат бошлиғи), Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги Африка партияси (ПАИГК) раҳбарлигининг аъзоси Франсиско Мендес бошчилигидаги шу республиканинг расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлган партия-ҳукумат делегацияси 25 февралда Москвадан ватанига жўнаб кетди.

Гвинея-Бисау республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Шереметьево аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Совет пойтахти меҳнаткашларининг вакиллари аэродромда меҳмонларни кузатдилар.

Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортиб турди, икки мамлакатнинг давлат гимнлари ижро этилди.

А. Н. Косигин ва Франсиско Мендес совет жангчилари сафини айланиб ўтдилар.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКА АВИАТОРЛАРИНИНГ МАРРАЛАРИ

25 февраль куни Тошкентда республика граждан авиацияси ходимлари партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди. Ўзбекистон ССР граждан авиацияси бошқармасининг бошлиғи А. Ғозиназаров ўтган йилги иш якунлари ҳамда республика граждан авиацияси ходимларининг КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари асосида 1975 йил давлат планини барвақт бажариш юзасидан олдиларига қўйган вазифалари тўғрисида доклад қилди. Йиғилиш қатнашчилари жумладан, қўшимча 28 миллион пассажир—километр учиш, пландан ташқари юз минг сўм фойда олишни кўзда тутувчи муқобил планни тасдиқладилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзлади.

Йиғилиш ишида республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ЛАВҲА

МУСОБАҚАДОШЛАР

Тошкент трактор заводидаги энг илғор комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи Тожи Ҳамроев декабрь ойининг бошларида навбатдаги меҳнат отпускасига чиқадиган бўлди.

— Майли, ҳеч қандай эътирозим йўқ,— деди участка бошлиғи М. Юсуфжонов ва мамнунлик билан қўшиб қўйди: —йиллик планни бажариб қўйдик, десак ҳам бўлади. Эртаиндин мажбуриятимизни ҳам уддалай, деб турибмиз. Демак, бамайлихотир дам олиб, янги куч, янги ғайрат билан қайтсанг янада яхши бўлади...

Участка коллективи «Колхида» автомашиналари учун 500 дан зиёд оғир юкка мўлжалланган ярим прицеплар ишлаб чиқариш мажбуриятини олган. Бироқ, коллективнинг ўз сўзи устидан чиқишига Ҳамроевнинг ўзи ҳам аниқ ишонади. Чунки, у бир неча йилдан бери шу коллектив сафида меҳнат қилиб келар экан, ҳали бирор марта ҳам давлат планининг бажарилмай қолганлигини эсламайди. Корхонада биринчи бор худди шу коллективга «Заводнинг энг яхши участкаси» деган шарафли номнинг берилиши ҳам бежиз эмас.

Улар ТМЗ—879 маркали ярим прицеплар ишлаб чиқариш планларини ой сайин мунтазам ортиғи билан бажаришаётир. Шуниси қувончлики, бу ярим прицепларнинг сифати корхонанинг техника контроли бўлими ходимлари томонидан юксак баҳоланади. Бу маҳсулот СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг олтин медалини олишга муяссар бўлган. Корхонанинг доимий буюртмачиси бўлган «Союзсельхозтехника» бирлашмасидан ҳам тез-тез миннатдорчилик мактублари келиб туради.

—Бошқача ишлашимиз мумкин эмас, — дейди фахр билан участка бошлиғи.— Чунки, участкамиздаги деярли ҳар бир ишчи «Ўз касбининг устаси» номига эга. Айниқса, бригада бошлиғи Тожи Ҳамроев, синовчи шоферлар Геннадий Белов ва Эдуард Люманов, йиғувчи-слесарь Шайхуддин Ҳамбурзин, электропайвандчилар Григорий Шлоссер ва Сергей Чуяновлар қўлидан чиққан ярим прицеплар техника контроли бўлимидан бетўхтов ўтади.

Участкада меҳнатни ташкил этиш бўйича қўлланилаётган тадбирлар ҳам намуна бўлардир. Ҳар бир ишчи қўшимча касбларни пухта эгаллаб олганлиги туфайли иш ҳеч қачон тўхтаб қолмайди: зарур ҳолларда улар бир-бирларининг ўринларини боса оладилар.

Бу илғор коллективнинг яна бир фазилати шундаки, ҳар бир ишчи меҳнатга ижодий муносабатда бўлади, ярим прицепларнинг мураккаб қисмларини йиғишда бу жараённи соддалаштириш ва шу йўл билан меҳнатни енгиллаштириб, унумдорликни ошириш ҳақида ўйлайди. Натижада ихтирочи ва рационализаторлар сафи ҳам йил сайин кенгайиб бораётир.

Янгилик яратишда Ш. Хамбурзин самарали ишлаяпти. Ярим прицепларнинг тиргак мосламасини йиғишда қўлланиладиган кондукторни ҳам у ўйлаб топди ва ўз қўли билан ясади. Шундан кейин ишлаб чиқариш унумдорлиги икки баравар ортди. Агар илгарилари смена давомида 6 та ярим прицепга ана шундай мосламалар ўрнатилган бўлса эндиликда 10, ҳатто 15 тага етказилмоқда. Шунингдек, участкада қўлланилаётган кўпгина мослама ва асбобларни ишчиларнинг ўзлари ихтиро қилдилар. Уларнинг айримлари жуда ҳам содда бўлсада, унумдорлиги юксак. Буларнинг ҳаммаси ярим прицепларни йиғиш технологиясини сезиларли даражада яхшилади.

Т. Хамроев бошлиқ бригада кўп йиллардан бери С. Баранов раҳбарлик қилаётган слесарлар бригадаси билан мусобақалашиб келяпти. Мусобақадошларнинг имкониятлари ҳар жиҳатдан тенг бўлганлиги сабабли ўзаро беллашув жуда қизиқарли ўтмоқда. Мусобақа ҳар ўн кунда якунланади. 1-йиғув цехи ишчилари бу икки коллективни мусобақада рақиблар, умумий ишда эса ўзаро ҳамкорлар, деб аташади. Чунки улар йил давомида мусобақада ғолиб чиқиш учун кескин кураш олиб бориш билан бирга зарур бўлиб қолганда бир-бирларидан ёрдамларини ҳам аямайдилар. Масалан, ҳамроевчилар буюртмачиларга топшириш учун тайёрланаётган янги прицепларни созлашда мусобақадошларига бир неча марта ёрдамга келдилар. Шунингдек, слесарлар ҳам хамроевчиларга тез-тез ёрдам бериб туришади. Бинобарин слесарь И. Рибкин, пайвандчи А. Понамаревлар ёрдамга ўтган кезларида ярим прицепларни нуқсонсиз ва тез йиғиш сирларини пухта ўрганиб олишган.

Участкада сўнгги йилларда мураббийлик ҳаракати ҳам кенг қулоч ёйди. Кекса, тажрибали ишчилар участкага келаётган ёшларни ўз оталиқларига олиб, қисқа муддат ичида уларни пухта мутахассис қилиб тайёрлашга одатланишган. Дарҳақиқат, участка коллективи турдош корхоналарга оталиқ ёрдами кўрсатишда ҳам ўз вақтини аямайди. Яқинда заводнинг Андижон областидаги филиалида ҳам ярим прицеплар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. У ердан келган бир группа ёш ишчилар биринчи йиғув цехида бўлишиб, устоз машинасозларининг иш усуллари билан тўла ва атрофлича танишдилар. Бу ишда участка коллективи катта ёрдам берди...

Тожи Ҳамроев меҳнат отпускасидан кўнгилли дам олиб қайтгач, ҳамкасблари уни хушхабар билан қарши олдилар. Участка коллективи белгиловчи йилда қишлоқ меҳнаткашларига пландан ташқари 500 та кучли ярим прицеплар етказиб берди. Бу улкан ғалаба бригада коллективини янги меҳнат ғалабалари сари руҳлантириб юборди. Ўз кучига қатъий ишонган коллектив айни кунларда беш йилликнинг якунловчи йилини ҳам меҳнатда юқори кўрсаткичлар билан тугаллаш учун фидокорона меҳнат қилаётир.

А. ГЕХТЛЯР.

ХАЛҚЛАРНИНГ ТУБ МАНФААТЛАРИГА ЗИД ҲАРАКАТ

Ҳозирги халқаро тараққиёт жаҳон миқёсидаги кучлар нисбатининг социализм, революцион озодлик ҳаракатлари фойдасига тубдан ўзгарганлиги билан белгиланади. Бу тараққиёт Совет Иттифоқи, қардош социализм мамлакатларининг, барча антиимпериалистик кучлар тинчликсевар сиёсатининг актив таъсири билан содир бўлмоқда.

Тараққийпарвар инсоният ленинчи партиямизнинг тинчликни, халқлар озодлиги ва хавфсизлигини ҳимоя қилиш соҳасидаги ғоят буюк фаолиятига, КПСС XXIV съезди илгари сурган тарихий Тинчлик программасига юксак баҳо бермоқда. Бу Программани партия Марказий Комитети, унинг ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюроси изчиллик билан амалга оширмоқда.

Халқаро муносабатларда кескинликнинг юмшаб бораётганлиги замонамизнинг ҳукмрон тенденцияси бўлиб қолмоқда. Халқларнинг қимматли ютуғи бўлмиш тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш — озодлик, миллий мустақиллик, социал тараққиёт учун курашда янгидан-янги муваффақиятларга эришишнинг зарур шартидир. Айни вақтда жаҳонда агрессив, реакцион кучлар ҳаракат қилмоқда. Улар ана шу ижобий жараёнларни ўз ниятларини амалга ошириш йўлидаги ғов деб билиб, бу жараёнларга қаршилик кўрсатмоқда.

Икки системанинг бир-бири билан олиб бораётган ана шу тарихий курашида маочилар раҳбарлиги агрессив империалистик доиралар томонига ўтди. Мао Цзе-дун гуруҳи Хитой Халқ Республикасининг тузилиши учун асос бўлган революцион принципларга, Хитой Халқ Республикасининг Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлиги ҳамда ҳамкорлигига хиёнат қилиб, ўз сиёсатида гегемончилик, экспансиячилик интилишларига амал қилмоқда.

Маоизм идеологияси ва сиёсатининг ўзига хос ҳусусияти шундан иборатки, у Хитойдаги халқ революцияси идеалларига, пролетар интернационализми ишига хиёнатини сохта ўта революцион гаплар билан ниқобламоқда. Аммо замон Пекин раҳбарларининг сўзи билан ишлари ўртасидаги жуда катта тафовутни, уларнинг сиёсий инқирози ғоят чуқур илдиз отганлигини тобора фош қилиб ташламоқда.

I.

Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг яқинда бўлиб ўтган сессияси якунлари муносабати билан маочилар матбуоти авж олдириб юборган пропаганда кампанияси, шунингдек Пекиннинг халқаро майдондаги амалий фаолияти ҳам маочилар гуруҳи ўзининг халққа қарши қаратилган ва халқаро вазиятни кескинлаштиришни кўзда тутган йўлига ҳануз амал қилаётганлигини исбот этади.

Бу ҳол ҳозирги даврнинг уруш ва тинчлик проблемаси каби энг асосий проблемасида Пекин раҳбарларининг тутган позициясида жуда яққол намоён бўлмоқда. Бу проблема жаҳон сиёсатининг ҳамма масалаларини ўз ичига олганлиги яққол кўриниб турибди. Мао Цзе-дун ва унинг теварагидаги кишилар ана шу асосий масалада инсониятнинг туб манфаатларига тамомила зид бўлган позицияни эгаллади. Улар янги жаҳон урушининг бўлиши муқаррар эканлигини исбот қилишга уринмоқдалар. Улар бу уруш социалистик революция иши учун «фойдали» деб даъво қилишдан ҳам қайтмадилар. Мао Цзэ-дун 1957 йилдаёқ учинчи жаҳон уруши бўлишини башорат қилиб, «тасалли бериш» учун бундай деган эди: «инсониятнинг ярми қириб ташланадиган бўлса, унинг яна ярми қолади, бунинг эвазига империализм бутунлай йўқ қилиб ташланади ва бутун дунёда фақат социализм қолади»... Мао шундан бир йил ўтгач, Хитой Коммунистик партияси VIII съездининг иккинчи сессиясида (1958 йил) ана шу ваҳшиёна ғояни ривожлантириб, бундай деди: «инсониятнинг ярми урушда ҳалок бўлар экан, бунинг аҳамияти йўқ. Инсониятнинг учдан бир қисми сақланиб қолганида ҳам бу даҳшатли бир нарса эмас. Орадан бир неча йиллар ўтгач, аҳоли яна кўпаяди. Мен шу хусусда Неру билан гаплашган эдим. Неру бунга ишонмади. Атом уруши ҳақиқатан ҳам бошланадиган бўлса, бу чакки иш бўлмайди. Уруш натижасида капитализм ҳалок бўлади, ер юзида мангу тинчлик тантана қилади». Пекинда ана шу концепция руҳида халқларга таълим беришга кўп марта уриниб кўрдилар ва бундай йўл гўё «минг марта юксакроқ цивилизация»ни вужудга келтиришга олиб боради, деб даъво қилдилар.

Ҳозирги вақтда Пекинда янги жаҳон урушининг муқаррар эканлиги ҳақида, халқаро вазиятнинг шу йўлдан ривожланиб бориши «халқлар учун яхши оқибат келтиражаги» тўғрисида яна гап сота бошладилар.

Пекин Хитой Коммунистик партиясининг X съездидан кейин уруш пропагандасини айниқса кучайтириб юборди. Бу съездда шундай таъбир илгари сурилди: «Кескинликнинг юмшатилиши — муваққат ва юзаки бир нарса, жуда катта тартибсизлик бундан буён ҳам давом этаверади. Бундай катта тартибсизликлар халқлар учун ёмон иш бўлмай, яхши ишдир». Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг сессиясида кескинликни юмшатиш мутлақо «амалга ошириб бўлмайдиган» бир нарса деб эълон қилинди. Чжоу Энь-лай очиқ-ойдин фактларга хилоф суратда, бундай деб даъво қилди: «Жаҳоннинг ҳамма қисмида кескинликни юмшатиш ҳақида ва тинчлик тўғрисида гапирар эканлар, бу нарса шу жаҳонда кескинлик юмшаб бормаётганлигини исбот қилади». ХХР ҳукуматининг бош министри халқаро кескинликни юмшатиш фойдасига лом-мим ҳам демади. Бунинг устига сессиянинг ҳужжатларида ҳатто тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилиш зарур эканлиги тилга ҳам олинмади. Аввалги конституцияда (1954 йил) тинчлик ва тараққиёт каби олижаноб иш учун кураш ХХРнинг ўзгармас йўли, деган қоида бор эди. Бу қоида янги конституциядан чиқариб ташланди. Бунинг ўрнига конституцияда Маонинг «урушга тайёр туриш керак», «туннелни чуқурроқ қазиш, донни кўпроқ запас қилиш керак» деган даъвати беҳаёлик билан такрорланади. Шу тариқа, маочиларнинг хатарли концепцияси давлат сиёсати даражасига кўтарилди. ХХРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги ҳуқуқлари тиклангандан кейин маочилар дипломатияси қуролланиш пойгасини қисқартиришга, қуролсизланишга, термоядро урушининг олдини олишга қаратилган ҳар қандай ташаббусга путур етказишга уриниб кўриш учун, Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик давлатларга туҳмат қилиш учун, халқлар ўртасида адоватни кучайтириш учун БМТ минбаридан фойдаланиб келмоқда.

Буларнинг ҳаммасини эътиборга олганда, халқ вакиллари Умумхитой мажлиси сессиясида Пекиннинг «тинч-тотув яшашнинг беш принципи асосида барча мамлакатлар билан муносабат ўрнатиш ва уни ривожлантириш»га тайёр эканлиги ҳақида айтилган гаплар сиёсий лўттибозликдан бошқа нарса эмас эканлиги аён бўлиб қолади. Маочилар тинч-тотув яшашни халқлар ва давлатлар билан дўстлик ва ҳуқуқий жиҳатдан тенг ҳамкорликни ривожлантириш маъносида эмас, балки принципсиз найранг ишлатиш, энг реакцион империалистик кучлар билан иттифоқ тузиш маъносида талқин этадилар. Улар ўзларининг жуда хатарли ва жуда ғаразли мақсадларини рўёбга чиқариш учун шундай қилмоқдалар.

Урушга қаратилган ана шу йўлни ёки аниқроқ қилиб айтганда, маочиларнинг жаҳонни термоядро ҳалокати гирдобига ташлаш йўлидаги интилишини нима билан изоҳласа бўлади? Маочилар сессияда ўзлари учун бошқа прогнозни, яъни Хитойнинг шу аср охирига бориб «жаҳондаги мамлакатларнинг олдинги сафларидан» жой олишини кўзда тутганликларини эътиборга олганда, улар бошқа халқларни бахтсиз қилиб, ўзларини юксак даражага кўтаришни истайдилар, деган хулосани чиқармай илож йўқ.

Мао Цзэ-дун ва унинг теварагидаги кишилар ана шундай ташқи сиёсий йўлни асослаб бериш учун халқаро майдонда кучларнинг жойланишини сурбетларча бузиб тасвирлайдилар. Улар барча давлатлар «уч дунё»га бўлинган: АҚШ ва СССР — «биринчи дунё», Осиё, Африка, Латин Америкасидаги ривожланаётган мамлакатлар — «учинчи дунё», тараққий этган мамлакатлар — «иккинчи дунё» деб даъво қиладилар.

Мао гуруҳи социалистик системанинг мавжудлигини тамомила инкор этиб, иғвогарлик мақсадида социалистик давлатларни барча «уч дунё»га мансуб қилиб кўрсатади ва уларни бир-бирларига қарши қўйишга уринади. Бу схема реал воқеликка, марксизм-ленинизмга тамомила зиддир.

Маочиларнинг раҳбарлари шундай усулни қўллаб, СССР билан АҚШ иккита «ўта буюк давлат», гўё бутун жаҳонни ўзаро бўлиб олишга интилмоқда, деб исбот қилишга уринадилар. Маълумки «ўта буюк давлатлар» тўғрисидаги фикр Ғарбда пайдо бўлган эди. Пекинда эса, аввало, Ленин ватани, Улуғ Октябрь ватани, тинчлик ва социализм таянчи бўлган Совет Иттифоқига туҳмат қилиш, уни агрессив куч ролини бажарувчи мамлакат қилиб кўрсатиш, «совет хавфи» тўғрисидаги сохта афсонадан тинчликка душман бўлган мақсадларда фойдаланиш учун ана шу фикрни ишга солдилар. Маочи раҳбарлар чанкайшичиларнинг пропагандасини такрорлаб, СССРга нисбатан «социал-империализм» деган туҳматчиликдан иборат тамғани босмоқчи бўлиб уринадилар. Бундан мақсад — Хитой халқи орасида ва бошқа халқлар орасида Ватанимизга қарши кайфиятларни уйғотишдир. Кейинги вақтларда Пекин пропагандаси совет халқи шаънига, Коммунистик партиямиз шаънига ғаразли уйдирмаларни тўқишда жуда маккорлик билан иш кўрмоқда. Чжоу Энь-лай айтдики, халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг сессиясида АҚШ билан СССР «янги жаҳон урушининг ўчоғидир. Улар ўртасидаги шиддатли кураш эртами, кечми жаҳон урушига олиб келади». Бу гап ҳозирги Хитой ҳукмдорларининг Совет Иттифоқи ва АҚШ халқларини термоядро урушида тўқнаштиришни кўзда тутган, макрли ниятларини фош қилиб ташлайди.

Бундай ниятларнинг борлиги сезилмай қолмайди, шу жумладан, АҚШда ҳам сезилмай қолмайди. Чунончи «Нью-Йорк таймс» газетаси Чжоу Энь-лайнинг халқ вакиллари Умумхитой мажлиси сессиясида сўзлаган нутқига баҳо бериб, қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: «Пекиннинг стратегияси «ўзининг асосий душманлари» — Совет Иттифоқи билан Ғарбни «сиёсий жиҳатдан Хитойга наф келтирган ҳолда бир-бирини қириб ташлаш уруши»га жалб этишдан иборат».

СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларда рўй берган конструктив бурилиш ва ана шу муносабатларнинг ҳуқуқий тенглик, ўзаро фойдали ҳамкорлик йўлидан ривожланиб бораётганлиги, ядро уруши хавфининг олди олинаётганлиги (бу эса бутун инсониятнинг манфаатларига мос бўлиб тушади) Пекин раҳбарларини дарғазаб қилмоқда.

Шу билан бирга Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг иши тўғрисидаги докладда ХХРнинг СССР билан ва АҚШ билан муносабатларини ривожлантириш истиқболлари тамомила турлича баён қилинганлигини таъкидлаб ўтмай бўлмайди.

Чжоу Энь-лай ХХР билан АҚШ ўртасида туб ихтилофлар бўлишига қарамай, кейинги уч йил ичида улар ўртасидаги муносабатлар «анча яхшиланди» ва бундан буён ҳам яхшиланиши мумкин, деди. Айни вақтда Пекин раҳбарлиги «принципиал масалалар юзасидан» СССР билан баҳсларни узоқ вақт давом эттириш ниятида эканлигини билдирди, гарчи «бундай баҳслар Хитой билан Совет Иттифоқи ўртасида нормал давлат муносабатларини сақлашга ҳалақит бермаслиги лозим», деб писанда қилинган бўлса ҳам ана шу ният борлиги изҳор қилинди.

Мао гуруҳи пролетар интернационализмига содиқ эканлигини риёкорлик билан эълон қилиб, социалистик ҳамдўстликка қарши қўпорувчилик ишлари олиб бормоқда. Маочиларнинг «социалистик мамлакатлар билан жипсликни мустаҳкамлаш» ҳақидаги ваъдалари осмонда муаллақ бўлиб қолмоқда, чунки улар шу гапларни айтганларида кимларни назарда тутганлиги аниқ бўлмай қолмоқда. Чжоу Энь-лай сессияда қилган докладида «социалистик мамлакат» деб тилга олган ягона мамлакат Хитойнинг ўзгинаси эмиш.

ХХР раҳбарлари социалистик давлатларнинг ички ва ташқи сиёсатига туҳмат тошини ёғдирмоқдалар, социалистик давлатлар халқаро майдонда тинчлик йўлида кўрсатаётган ташаббусларнинг ҳаммасини бузиб тасвирлашга интилмоқдалар. Пекин капиталистик мамлакатларнинг «умумий бозор»ини ҳар қандай йўллар билан қўллаб-қувватлаб, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгашига қарши пропаганда кураши олиб бормоқда. Маочи ҳукмдорлар агрессив НАТО блокини актив қўллаб-қувватламоқдалар ва Ғарб матбуоти ёзганидек, Варшава шартномасига аъзо бўлган мамлакатларни «Хитой—Европа исканжаси»га олишга интилмоқдалар.

Ғарбий Германия реваншчиларининг Германия Демократик Республикасини ютиб юбориш ва Польшанинг ғарбдаги ерларини тортиб олиш, иккинчи жаҳон уруши якунларини қараб чиқишдан иборат аҳмоқона ниятлари ХХРнинг расмий вакиллари томонидан маъқулланганлиги жаҳон социализми манфаатларига бевосита хавф туғдиради. Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг сессияси тамом бўлиши биланоқ Пекинда муҳожир поляк газандалар эмиссари дабдаба билан кутиб олинганлиги каби фактни ҳам сурбетларча қилинган иғвогарликдан бошқа бир нарса деб талқин этиш мумкин эмас. Пекин раҳбарлари аннексиячилик ниятларига амал қилиб, доим иғвогарлик уюштирмоқдалар. шунингдек қўшни социалистик давлатларга қарши чегара иғволарини ҳам уюштирмоқдалар.

Пекиннинг халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатига нисбатан сиёсати ҳам худди шундай душманчилик руҳи билан суғорилган. Гегемонлик ғурурига берилиб кетган Пекин раҳбарлари бу соҳада ҳам революцион ҳаракатни ривожлантиришнинг чин манфаатлари билан, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари билан ҳисоблашишни мутлақо истамаётганлигини намойиш қилдилар. Пекин Индонезияда, Малайзияда, Таиландда, Филиппинда компартияларга беҳаёлик билан хиёнат қилганлигини эсдан чиқариб бўладими? Мао ва унинг гуруҳи коммунистик ва ишчи партияларига қарши очиқдан-очиқ бузғунчилик ҳаракатлари йўлига ўтди, уларга қарши маочиларга тарафдор бўлган гуруҳларни тузиш йўлига ўтди, ҳар қандай авантюристлар ва ренегатлар ёрдами билан сиёсий жиҳатдан ғўр бўлган социал табақаларни, хусусан ёшларни издан чиқаришга ва улардан ўз мақсадлари учун фойдаланишга уринмоқда. Пекин ўнг доиралар билан алоқа боғлашни ўзи учун фойдалироқ деб билган ҳолларда «сўл» гуруҳларни беҳаёлик билан ўз ҳолига ташлаб қўяди.

Шу тариқа, Пекиннинг жаҳон социализмига, халқаро коммунистик ишчилар ҳаракатига нисбатан тутган сиёсати ўта кетган душманлик сиёсатидир. Бу сиёсат антикоммунизмга очиқдан-очиқ ёрдам бериш сиёсатидир.

II.

Пекиннинг пропаганда аппарати «Хитой — ривожланаётган социалистик мамлакат бўлиб, «учинчи дунё»га мансубдир» деб даъво қилади. Мао гуруҳи ривожланаётган ёш давлатларни алдаб, иғвогарлик мақсадида ўзини «ўта буюк гегемонизм»га қарши курашчи қилиб кўрсатиб, ўзини «учинчи дунё»нинг раҳбари деб таништиришга интилмоқда.

Аммо халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг ҳужжатларида «Бутун дунёдаги мазлум халқлар ва мазлум миллатлар»ни қўллаб-қувватлаш тўғрисида жуда кўп ваъдалар берилса ҳам, Пекин раҳбарларининг сиёсий практикаси бунга тамомила зиддир.

Ривожланаётган мамлакатлар халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини ўзларининг мустақил миллий тараққиёти, иқтисодий қурилиши, социал тараққиёти учун муҳим шарт деб ҳисоблаётган бир пайтда маочилар раҳбарлиги бу мамлакатлар жаҳон урушига тайёрланишлари керак, деб талаб қилади ва «катта тартибсизликлар»ни ҳар хил йўллар билан мадҳ этади, иложи бор жойда эса, кескинлик ўчоқларининг пайдо бўлишига актив ёрдам беради.

Ривожланаётган мамлакатларнинг халқлари антиимпериалистик бирликни мустаҳкамлашдан, ўзларининг табиий иттифоқчиси — социалистик ҳамдўстлик билан тобора яқинлашишдан манфаатдор бўлган бир пайтда маочилар раҳбарлиги ана шу мамлакатлар Пекиннинг антисоциалистик йўли билан ҳамкорлик қилишлари керак, деб талаб этмоқда.

Ривожланаётган мамлакатларнинг халқлари янги мустамлакачиликнинг тугатилишидан, империалистик ҳарбий-сиёсий блокларнинг тарқатиб юборилишидан манфаатдор бўлган бир пайтда маочи ҳукмдорлар агрессия қуроли, мустамлакачилик кишанларини парчалаб ташлаган халқларга сиёсий ва иқтисодий тазйиқ қилиш қуроли бўлган ана шу блокларни қўллаб-қувватлаётганлигини билдирди.

Пекиннинг сиёсатида ривожланаётган давлатлардан Пекиннинг буюк давлатчилик-шовинистик ниятларини амалга ошириш қуроли сифатида фойдаланишга интилаётганлиги яққол кўзга ташланади. Хитой раҳбарларининг ривожланаётган мамлакатлардаги тараққийпарвар кучларни заифлаштириш ва бир-биридан ажратиб юборишга ҳамда бу мамлакатларни издан чиқариб, ўзларининг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш вазифаларидан четга тортишга қаратилган тадбирлари ана шу мақсадга бўйсундирилган. Пекин риёкорлик билан Хитой «ҳеч қачон гегемонликни даъво қилмайди, ҳеч қачон ўта буюк давлат бўлмайди», деб буни инкор этишга зўр бериб уринган сари Пекиннинг ана шу йўли аён бўлиб қола беради.

Аммо бу найранглар беҳуда найранглардир. Пекиннинг Бангладеш халқи миллий озодлик курашини бостириш йўлидаги уринишларда шармандаларча иштирок қилиши, Чили халқига нисбатан очиқдан-очиқ хиёнат қилиб, бу мамлакатдаги қонли фашист режимини қўллаб-қувватлаганлиги, Ҳиндистон ва Бирма ички ишларига сурбетларча аралашаётганлиги ва бу мамлакатларда реакцион унсурлар ҳамда сепаратчилар Хитойнинг пули ва қурол-яроғларидан шу вақтгача фойдаланиб келаётганлиги кейинги йиллардаги айрим фактларидангина иборат бўлиб, бу фактлар пекинлик «учинчи дунё дўстлари» ва «гегемончиликка қарши курашчилар»нинг ҳақиқий қиёфасини характерлаб беради. Пекиннинг Яқин Шарқдаги ҳарбий можарони авж олдиришга, араб халқларини бир-бирларидан ажратиб юборишга қаратилган йўли ҳам Хитой раҳбарларининг ривожланаётган мамлакатларга нисбатан ўтказиб келаётган сиёсати иккиюзламачиликдан иборат сиёсат эканлигини очиқ-ойдин кўрсатиб берувчи мисолдир. Бу йўл амалда урушқоқ сионист доиралар билан ва уларнинг империалистик ҳомийлари билан тил бириктиришдан иборат.

Шарқий, Жанубий ва Жануби-Шарқий Осиёда, шу жумладан Таиландда ва Жанубий Кореяда АҚШнинг ҳарбий кучларини сақлаб қолиш тўғрисида Пекин раҳбарларининг очиқдан-очиқ қилаётган даъвати империализмга ва янги мустамлакачиликка бевосита ёрдам беришдан бошқа нарса эмас. Маочилар келажакда Осиёда ва Африкада хом ашё манбалари ва бозорлари устидан контролликни империалистик монополиялар қўлидан тортиб олишга умид боғлаб, аммо бунинг учун ҳали етарли даражада кучли эмасликларини сезган ҳолда, ўзлари суқулиб киришни мўлжаллаган районларда маълум вақтгача «статус-кво»ни сақлаб қолишга, бу мамлакатларнинг халқларига ҳеч қандай ажнабий лар аралашувисиз, мустақил эркин ривожланиш ҳамда чинакам сиёсий ва иқтисодий мустақилликка эга бўлишига имкон бермаслик учун интилмоқдалар.

Хитойга қўшни бўлган баъзи давлатларга келганда шуни айтиш кераккии, маочилар гуруҳи бу давлатларни ҳар жиҳатдан тазйиқ қилиш ва шантаж методини қўллаб рўй-рост босиб олишга қадар уларнинг ички ишларига аралашишга аллақачонлардан бери ҳаракат қилиб келмоқда.

Ҳиндистоннинг тинчликсевар сиёсатини обрўсизлантириш ва унга нисбатан бўлган территория даъволарини амалга ошириш мақсадида ХХР раҳбарларининг Хитой билан Ҳиндистон чегарасида низо бошлаганликлари ҳаммага маълум. Ҳиндистон парламентининг депутати Бхушан маочи раҳбарларнинг кейинги бир қанча экспансиячилик ҳаракатларини изоҳлаб, қуйидагиларни уқтириб ўтди: «Хитой жануб томонга оид экспансиячилик ниятларидан воз кечгани йўқ. Пекин вақти-вақти билан хариталар нашр этиб, Непал, Сакким, Бутан, Ассам, Бирма, Андамн ороллари, Малайзия, Таиланд, Корея, Вьетнам, Лаос, Камбоджани, Сулу ва Рюкю оролларини ана шу хариталарда ХХР составига қўшиб қўяётганлиги шундан далолат бермоқда. Маонинг шу хусусдаги маълум гаплари мана шундай хариталарда ўз ифодасини топмаяптимикин?

«Учинчи дунё»га гегемонлик қилиш, қўшни давлатлар ҳисобидан янги территорияларга эга бўлиш орзуси Пекиннинг Осиёда коллектив хавфсизлик ғоясига жон-жаҳди билан қарши чиқаётганлигининг асосий сабабларидан биридир.

III.

Пекин ҳукуматининг ҳозирги бошлиқлари ўзларининг буюк давлатчилик-гегемончилик ниятларини қисман ўзгартирган шаклда, ўзлари «иккинчи дунё» деб атаган баъзи ривожланган давлатларда ҳам кейинчалик амалга оширмоқчи бўладилар. Аммо Пекин ҳозирдаёқ мазкур давлатларнинг таклиф этилмаган маслаҳатгўйи ва ҳомийсига айланиб қолмоқда. Халқ вакиллари Умумхитой мажлиси сессиясида «иккинчи дунё мамлакатлари ва халқларининг ўта буюк давлатлар контроллигига, дўқ-пўписа ва менсимаслигига» қарши курашини, шунингдек, «Ғарбий Европа мамлакатларининг бу кураш билан бирлашиш йўлидаги ҳаракатини» қўллаб-қувватлаш тўғрисида қуруқ ваъдалар берилди. Бу ерда гап Пекиннинг Ғарбий Европа ва Японидаги реакцион милитаристик-реваншчи кучлар билан блок тузиши тўғрисида, капиталистик давлатларни Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши гиж-гижлатишга уриниш тўғрисида бораяпти. Маочи раҳбарлар жаҳон социализми мухолифларининг қандайдир бирлашган фронтини тузмоқчи бўладилар. Хитойда Советларга қарши васваса бир неча йил давомида «шимолдан хавф» деган иғвогарлик уйдирмалари асосида олиб борилди. Пекин раҳбарлари бирданига бу кампаниянинг йўналишини ўзгартириб юбордилар: энди улар «Совет Иттифоқи Шарқда сохта хавф туғдириб, зарбани эса Ғарбга урмоқчи» деб даъво қила бошладилар.

Бу ўзгариш тасодифий эмас, бу ҳол Европада яхши қўшничилик ва бир-бирига ишонч муносабатлари қарор топаётган, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш бу қитъанинг чинакам тинчлик зонасига айланиши учун реал имконият борлигини билдирган бир пайтда юз берди. Аммо бундай истиқбол ҳозирги Пекин раҳбарларига сира ҳам ёқмайди ва улар энди шошиб-пишиб ўзларини Ғарбий Европани «совет агрессияси»дан «ҳимоячи» қилиб кўрсатмоқчи бўладилар. Аммо бу иғвогарлик найранглари биринчи марта бўлаётгани йўқ. Худди мана шу «совет хавфи» деган шовқин-сурон остида империалистик кучлар НАТО, СЕНТО, СЕАТО сингари агрессив блокларни тузган эдилар. Лекин Пекиннинг Европани «совуқ уруш» даврига қайтариш, ҳатто бунинг устига ўзларининг Советларга қарши найранглари учун Ғарбий Европа мамлакатларидан фойдаланиш йўлидаги уринишлари халқлар оммаси томонидан ҳам, шу мамлакатларнинг реал фикр юритувчи сиёсатдонлари томонидан ҳам қўллаб-қувватланмаётганлиги табиийдир. Мана шунинг учун ҳам Пекин раҳбарлари энг реакцион, милитаристик, реваншчи кучларга суяниб, келажакда уларнинг ҳокимият тепасига чиқишига умид боғламоқдалар.

Англия консерваторлари сайловларда мағлубиятга учраши билан маочи раҳбарлар Пекинда уларнинг собиқ раҳбари Хитни иззат-икром билан қабул қилдилар ва бу сиёсатдоннинг Англия халқи билан келиша олмаган масалалари хусусида у билан якдилликка эришишга уриниб кўрдилар.

Маочилар ГФРда ўта ўнг унсурлар билан алоқаларини тез ривожлантириб, яқинда христиан-социал иттифоқ раиси Штраусни Пекинда фақат давлат бошлиқларигина муяссар бўла оладиган иззат-ҳурмат билан қабул қилдилар. У билан энг олий даражада суҳбат олиб борилди. У армия билан, ҳарбий иншоотлар билан таништирилди ва бу ишларнинг ҳаммаси Умумевропа кенгашини барбод этиш, НАТОни активлаштириш, Европада урушдан кейинги чегараларни қайтадан кўриб чиқишга уриниш учун унинг сиймосида иттифоқчига эга бўлиш мақсадида қилинди. Буларнинг ҳаммаси шу даражада иғвогарлик руҳида амалга оширилдики, бундай ҳаракатлар Европа жамоатчилигини ғазабга келтирди. ГФРнинг ўзида сиёсий жанжал келтириб чиқарди. ГФРда Пекин раҳбарларининг бу ҳаракатларига ҳақли равишда ГФРнинг ишларига аралашиш деб баҳо берилмоқда.

Хитой раҳбарларининг Японияга нисбатан қилаётган найранглари ҳам худди шундай иғвогарликдан иборатдир. Бундан бир неча йил муқаддам Пекин Японияни Америка билан тузган «хавфсизлик шартномаси»ни бекор қилишга даъват этган бўлса, энди ХХР давлат кенгашининг бошлиғи ҳукмрон либерал-демократик партия арбоби С. Хори билан қилган суҳбатида рўй-рост Японияни «ўз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш»га ва АҚШ билан ҳарбий иттифоқини кучайтиришга чақирди. Японияда Пекиннинг Совет—Япония муносабатларини мураккаблаштиришга, уни СССРга қарши душманчилик йўлига тортишга уринишлари тўғрисида ҳақли равишда ташвиш билдириб айтилган сўзлар эшитилмоқда.

Шубҳасиз, Пекин «учинчи дунё»ни, Европани ёки Американи севганлиги учун Пиночет, Штраус ва шулар сингари иттифоқчиларни танлаётгани йўқ. Маочи раҳбарлар улардан тинчлик ва халқлар хавфсизлиги ишига қарши қўпорувчи тўда сифатида фойдаланмоқчи, уларнинг ёрдами билан инсониятни термоядро уруши гирдобига ташламоқчи бўладилар. Маонинг ва унинг атрофидаги кишиларнинг аҳмоқона ниятларига кўра бу урушда уларнинг ўзларидан бошқа ҳамма қурбон бўлиши керак.

Жаҳоннинг ривожланиш йўли тўғрисида Маонинг ўрта аср тасаввурларини ҳозирги замон халқаро муносабатларига тадбиқ этишга уринаётган Пекин ҳукмдорлари такаббурлик билан гўё Хитой қандайдир замонавийлашган «ўртача империядир» ва империалистик реакция бизга хизмат қилади, деб хато ўйламоқдалар. Аксинча, агрессив империалистик доиралар социализмга, халқларнинг озодлиги ва мустақиллигига қарши курашида маочиларга ўзининг қуроли деб қарамоқда. Бу доиралар Хитойнинг ҳозирги ҳукмдорларини «Мюнхеннинг» машъум хотирасигина бўлиб қолган сиёсатчилар каби социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан ҳарбий конфронтация йўлига солмоқчи бўладилар. Лекин энди у замонлар ўтиб кетди. Уруш иғвогарлари қандай ниқоб остига яширинган бўлмасин, жаҳон халқлари уларнинг ҳақиқий башарасини билиб олишга қодирдир.

IV.

Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг сессиясида Совет — Хитой давлатлараро муносабатлар масаласи ҳам бевосита тилга олинди.

Янги конституцияда ҳам, шунингдек сессияда ҳам навбатдаги антисовет туҳматлар айтилиб, Пекиннинг Совет Иттифоқига душманчилик йўли қайд этилди ва Совет—Хитой муносабатларининг ёмонлашганлиги учун, жумладан чегарага доир масалалар юзасидан икки томонлама музокаралар ҳалигача натижа бермаганлиги учун ХХР эмас, балки гўё СССР айбдор деб эълон қилинди. Бу даъволарга ҳақиқатни қўпол равишда бузиш дебгина баҳо бериш мумкин.

Совет Иттифоқи Хитой халқининг миллий манфаатларига путур етказа оладиган бирон-бир ҳаракат қилган эмас.

Хитойни озод қилиш ва у ерда социализм қуриш ишига КПСС, Совет Иттифоқи қандай катта ҳисса қўшганлиги бутун дунёга маълум.

Мао ва унинг атрофидаги кишилар, шунингдек бутун антикоммунистик пропаганда тарқатаётган қабиҳ уйдирмаларга қарамай, Совет Иттифоқи билан Хитой халқларининг ҳаётий манфаатлари бир-бирига зид эмас ва бу манфаатлар душманчиликни эмас, балки яхши қўшничилик ва ҳамкорликни тақозо қилади.

Чегара масалалари юзасидан ХХР билан олиб борилаётган музокараларда Совет Иттифоқи бу музокараларни конструктив руҳда олиб боришга тайёр эканлигини билдирибгина қолмай, шу билан бирга ўзининг ана шу сўзларини конкрет таклифлар билан ҳам тўлдирмоқда. Совет Иттифоқи ХХРдан бирон-бир территория даъво қилмаётганлигини бир неча марта билдирди. Ҳамма даъволар фақат Хитой томонидан келиб чиқмоқда. Бунинг устига Маонинг совет территориясининг кенг районларига даъво қилган экспансиячилик сўзлари тўғрисида жаҳон матбуотида ёзилган хабарлардан биронтаси ҳам ХХР томонидан ҳеч қачон рад этилган эмас.

Совет—Хитой чегараси ҳар икки томон ўртасидаги шартнома ҳужжатларида кўрсатиб ўтилган икки давлатнинг тарихан чегараланиши натижасидир. Мао группаси мамлакатда шовинистик васвасани кучайтириш ва жаҳондаги умумий сиёсий иқлимни заҳарлаш воситаси сифатида ҳақиқатда бўлмаган «территория масаласи»ни ўйлаб чиқаргунга қадар. Совет—Хитой чегараси СССР билан ХХР ўртасида чинакам интернационал дўстлик чегараси бўлиб келган эди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўтган йил ноябрь ойида Улан-Баторда сўзлаган нутқида бундай деган эди: «Совет Иттифоқига келганда, биз Хитой билан муносабатларни нормаллаштириш учун олдиндан ҳеч қандай шарт қўймаймиз, кўпдан бери Хитой томонига ниҳоят, амалий ва конкрет музокараларга ўтишни таклиф қилаяпмиз. Биз ҳеч қачон ўзга территорияларни даъво қилаётганимиз йўқ, шу маънода биз учун ҳеч қандай «баҳсли районлар» йўқ. Маълумки, биз ХХР билан ҳужум қилмаслик тўғрисида, бир-биримизга қарши қурол-яроғнинг ҳар қандай туридан, жумладан, оддий, ракета ва ядро қуролидан фойдаланиб, қуролли куч ишлатмаслик тўғрисида шартнома тузишни таклиф қилдик».

ХХР СССРнинг мана шу конструктив таклифларидан биронтасига ҳам ҳалигача ижобий жавоб берган эмас. Халқ вакиллари Умумхитой мажлиси сессиясида шу масалалар хусусида Чжо Энлайнинг айтганлари Совет—Хитой муносабатлари ёмонлашганлиги учун келиб чиққан қалтис оғир масъулиятни маочи раҳбарлар зиммасидан олиб ташлаш, ўзини оқлашга уринишдан бошқа нарса эмас. Бунинг устига Пекинда яна очиқдан-очиқ номақбул дастлабки шартларни такрорлаш воситаси билан ХХР ва СССР ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш ишини яна боши берк кўчага буриб юборишга уринмоқдалар. ХХР раҳбарлари халқ вакиллари Умумхитой мажлиси сессиясида, музокаралар Совет Иттифоқи билан нормал муносабатларни сақлаб қолишга ҳалақит бермаслиги керак, деб жиддий ният билан айтган бўлсалар, у ҳолда, ниҳоят улар бу йўлда чинакам ижобий қадамлар қўйишлари керак эди.

* * *

Халқ вакиллари Умумхитой мажлиси сессиясидан кейин Пекин пропагандасини анализ қилиш, шунингдек Пекиннинг ташқи сиёсат соҳасидаги амалий ишлари маочилар барча халқлар манфаатларига душман бўлган йўлдан бораяптилар, деган хулосани чиқаришга имкон беради. Мао ва унинг атрофидаги кишилар Пекиннинг ҳозирги тутган йўли тинчлик ишига путур етказишга, халқлар ўртасида душманчилик ва нафрат туғдиришга қаратилганлигини, бу йўл халқларнинг озодлик, миллий мустақиллик, социал тараққиёт учун олиб бораётган курашга тўғридан-тўғри зарар етказаётганлигини яшира олмайдилар. Пекиннинг ҳозирги тутган йўли экспансиячиликка, жаҳонга гегемонликни даъво қилишга уринишдан иборатдир.

Пекинда маочилар ўз йўлини ҳар хил воситалар билан ниқоблашга уринаётганлиги, революция, пролетариат диктатураси, пролетар бирдамлиги деган шиорлардан мунофиқлик билан фойдаланаётганлиги, бу шиорларнинг халқлар оммаси учун жозиба кучидан фойдаланаётганлиги маочилар тутган йўлнинг тинчлик иши учун бўлган жиддий хавфини янада кучайтирмоқда. Шунинг учун ҳам маоизмнинг идеологияси ва сиёсатини принципиал фош этиш, у билан изчил кураш олиб бориш — энг муҳим вазифалардан бири бўлиб қолади. Социализм, халқлар озодлиги, мустақиллиги ва хавфсизлиги манфааатлари шуни тақозо қилади.

Хитой халқининг чинакам миллий манфаатлари, ХХР меҳнаткашларининг ўз мамлакатида социализм ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга интилиши маоизмнинг идеологияси ва сиёсати билан муроса қила олмайди.

КПСС XXIV съездида ўртоқ Л. И. Брежневнинг совет кишиларининг хитой халқи билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини тиклашга бўлган якдил интилишини ва иродасини ифода этган нутқида Хитойга нисбатан белгилаб берилган йўлни совет халқи тўла равишда қўллаб-қувватлайди.

(«Правда», 22 февраль сони).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ОЛИЙ ПАРТИЯ МАКТАБИГА, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ РЕСПУБЛИКА ВА ОБЛАСТЛАРАРО ОЛИЙ ПАРТИЯ МАКТАБЛАРИГА ҲАМДА СИРТҚИ ОЛИЙ ПАРТИЯ МАКТАБИГА НАВБАТДАГИ ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабига, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги республика ва областлараро олий партия мактабларига ҳамда сиртқи олий партия мактабига навбатдаги тингловчилар қабул қилиш бошланди.

Олий партия мактабларига тингловчилар қабул қилиш иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетларининг тавсиялари асосида ўтказилади.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабига 40 ёшгача бўлган олий маълумотли партия, совет раҳбар ходимлари, газета ва комсомол ходимлари қабул қилинади.

Республика ва областлараро олий партия мактабларининг икки йиллик бўлимларига 40 ёшгача бўлган олий маълумотли партия, совет ва комсомол ходимлари, журналистлар; тўрт йиллик бўлимларига эса 35 ёшгача бўлган ўрта маълумотли партия, совет ва комсомол ходимлари, журналистлар, шунингдек партия комитетларининг аъзолари, маҳаллий советлар ижроия комитетларининг аъзолари қабул қилинади.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги сиртқи олий партия мактабининг беш йиллик бўлимига партия, совет, комсомол ходимлари ва журналистлардан 40 ёшгача бўлган олий маълумотли КПСС аъзолари; уч йиллик бўлимига эса партия, совет ва комсомол органларининг раҳбар ходимлари, журналистлардан олий маълумотли КПСС аъзолари қабул қилиниши мумкин.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, партия комитетлари олий партия мактабларига тавсия этилаётган ходимлар учун шу йил кечи билан 10 майгача бюро қароридан кўчирма ва тегишли ҳужжатларни тақдим этадилар. КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги сиртқи олий партия мактабига кирувчилар учун ҳужжатлар кириш имтиҳонларини топширганларидан кейин шу йил 1 августгача тақдим этилади.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабига ҳамда республика ва областлараро олий партия мактабининг икки йиллик бўлимларига ўқишга тавсия этилган ходимлар шу йил 2 июндан 30 июнгача бўлган давр ичида марксизм-ленинизм асослари юзасидан суҳбатлашиш учун таклиф қилинадилар; олий партия мактабининг тўрт йиллик бўлимларига кирувчилар марксизм-ленинизм асосларидан (партия маорифининг ўрта бўғини ҳажмида), рус тилидан (иншо) ва СССР тарихидан ўрта мактаб ҳажмида кириш имтиҳонларини топшириш учун чақириладилар. КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги сиртқи олий партия мактабларида ўқишга (беш йиллик бўлимига) тавсия қилинганлар учун юқорида санаб ўтилган фанлардан кириш имтиҳонлари ўша муддатларда сиртқи олий партия мактабининг тегишли бўлимларида ва консультация пунктларида ўтказилади. Кириш имтиҳонларига тайёргарлик кўриш ва бу имтиҳонларни топшириш учун иш жойида иш ҳақи сақланган ҳолда ходимларга икки ҳафталик отпуска берилади.

Олий партия мактабида машғулотлар 1 сентябрда бошланади.

ҚУРОЛДОШЛАР УЧРАШГАНДА...

Суҳбатдошим ўзи бошқараётган коллективнинг тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилидаги режалари, ўтган йили эришилган ютуқлар, меҳнат илғорлари ҳақида сўзларди. Шу пайт хонага ўрта бўйли, тўладан келган, элликлардан ошган киши кириб келди. Сайдолим ака кириб келган кишига «менда бирор юмушингиз бормиди», деган назар билан боқди. Сўнг меҳмондан нигоҳини узмас экан беихтиёр ўрнидан туриб қучоқ очди.

— Дўстим, Зокиржон, сенмисан!

— Омонмисан Сайдолим!

— Қаердан шамол учирди? Сайдолим ака меҳмонни бағридан қўйиб юбормасди.

— Мана, кўргани келдик. Телевизорда кўриб қолиб, суриштириб топдим.

Суҳбатдошим меҳмонни таништирди:

— Фронтда бирга жанг қилганмиз.

Мавзу икки қуролдошнинг уруш йилларидаги хотираларини эслашга кўчди.

...Улуғ Ватан уруши бошланган йили ёш Сайдолим ўнинчи синфни битириб, не-не орзулар билан олий ўқув юртига кириш ниятида ёнарди. Лекин лаънати уруш ўспиринининг орзусига кўндаланг бўлди. Аввалига оила бошлиғи Аъзамхўжа Маҳмудхўжаев, сўнгра катта ўғил Саидазим Аъзамхўжаев Ватан ҳимоясига отланди. Ўспирин Сайдолим ҳам фронтга отланди. Лекин унга ҳарбий комиссариатдагилар «ҳали сен ёшсан» деб қайтариб юборишди.

У заводга кириб ишлайбошлади. Оила ташвиши ёш Сайдолимнинг бошида эди. Ёвуз душманлар мамлакатимиз ичкарисига бостириб киргани сайин ёш йигитнинг қаҳр-ғазаби шунчалик ортар, ўзини Ватан ҳимояси йўлида жасорат билан курашаётганлар сафида кўришни истарди. У яна ҳарбий комиссариатга бориб фронтга юборишларини илтимос қилди. Бу сафар унга ҳарбий билим юртига кириб ўқишни тавсия этишди.

Сайдолим В. И. Ленин номидаги ҳарбий билим юртида бир йилча таълим олгандан сўнг, курсдошлари билан 3-Белоруссия фронти ихтиёрига юборилди. С. Аъзамхўжаев собиқ 192-ўқчи дивизиясининг 427-полкида взвод командири ўринбосари қилиб тайинланди. У шу ерда ҳамшаҳари Зокир Орипов билан танишди. Икки дўст ёнма-ён қанчадан-қанча қишлоқ ва шаҳарларни босқинчилардан озод этишда фидокорона жанг қилди.

— Жаъми беш марта яраландим, —деб эслайди Зокир ака. Мана бу лаънати уруш оқибати, дейди у чап қўлини шимариб кўрсатар экан. Соғлигим ёмонлашганлиги туфайли яқинда иккинчи группа инвалиди қилиб пенсияга чиқаришди.

— Қирқ даражали совуқда икки кеча-кундуз жанг қилганимизда музлаб қолганим эсингиздами Сайдолим?— Зокир ака дўстига юзланди. Ўшанда мен хушимни йўқотиб қўйган эдим. Кейин билсам музлаб қолган эканман. Госпиталда хушимга келдим. Сайдолим яхшиси укамизга Оршадаги жасоратингиз ҳақида гапириб беринг.

— Бундан тўрт йилча бурун, ҳа тўрт йил аввал байрам кунлари эди, ҳарбий комиссариатдан повестка келди. Аввалига ажабландим. Кейин бирор ҳужжатни аниқлаш лозим бўлиб қолгандирда деб, ҳарбий комиссариатга бордим. Билсам Оршадаги жасоратим учун «Шуҳрат» ордени билан тақдирланган эканман. Орадан 28 йил ўтгандан кейин мана шу орденни топширишди. Сайдолим ака Орша учун бўлган ўша жангни кўз олдига келтирди.

Суратда: С. Аъзамхўжаев.

1943 йилнинг ноябрь ойи эди. Немислар Белоруссиянинг Орша шаҳрида мустаҳкам ўрнашиб олишган эди. Бу шаҳар мамлакатимизнинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларини темир йўл билан боғлаб тургани учун стратегик жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга эди. Шунинг учун ҳам немислар шаҳарни қандай бўлмасин қўлдан чиқармасликка ҳаракат қилардилар. 20 ноябрда дивизия Қўмондонликдан шаҳарни озод этиш ҳақида буйруқ олди. Шиддатли жанг бошланди. Икки томондан кўплаб танк, артиллерия, ракета, ва бошқа кўплаб қуроллар ишга солинди. Шу жангда сержант С. Аъзамхўжаев уч қуролдош дўсти билан душманнинг иккита танкини портлатди, бир офицер ва ўнгга яқин солдатини асир олди.

Жангчи С. Аъзамхўжаев Белоруссия, Украина территорияларини немис босқинчиларидан озод этишда, Латвия, Литва учун бўлган шиддатли жангларда қатнашди. Ғалабага яқин қолганда 1945 йилнинг 2 январида Германия чегарасида қаттиқ яраланди. Госпиталда даволангач Тошкентга қайтди.

Собиқ жангчи «Шуҳрат» ордени ва қўша-қўша медаллар эгаси С. Аъзамхўжаев тинч меҳнат фронтида ҳам ўрнак кўрсатмоқда. У Тошкент марказий бўрдоқичилик базасида қарийб йигирма йилдан бери ишлаб келмоқда. Ташкилотчи, ишбилармон раҳбар сифатида кўпчилик ҳурматини қозонган. База тўққизинчи беш йиллик планини ўтган йилиёқ ошириб бажарди, 1975 йилги 6 ойлик плани ҳам ошириб адо этилди. Бундай ютуққа эришишда Сайдолим аканинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Собиқ жангчининг кўксидаги медаллари қаторидаги «Ҳурмат белгиси» ордени унинг тинч меҳнат фронтидаги меҳнатига берилган муносиб баҳодир. С. Аъзамхўжаев Сергели район советининг депутати сифатида ҳам катта ташкилотчилик ишларини олиб бормоқда. У доимий комиссиянинг раисидир. Кўчаларни ободонлаштириш, Чоштепага водопровод сувн келтиришда жонбозлик кўрсатди.

Сайдолим ака чорвачилик соҳасида янгиликларни базада жорий этишга, илғорлар тажрибасини кенг қўллашга ҳаракат қилади. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ботаника институти илмий ходимлари билан ҳамкорликда иш тутади. Академик Музаффаров яратган бир ҳужайрали сув ўсимлиги — хлорелла дастлаб мана шу базада синаб кўрилди. Бу ўсимлик чорва молларини семиртиришда катта фойда келтириши аниқланди. С. Аъзамхўжаевга унинг бу соҳага қўшган ҳиссаси ҳисобга олиниб, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги ихтирочилик ва кашфиётлар комитети томонидан авторлик гувоҳномаси берилди.

Шу куни қуролдошларнинг суҳбати узоқ вақтгача давом этди. Улар аввалига жанг хотираларини эслашди, Ватан озодлиги йўлида жонини фидо қилган дўстларини тилга олишди. Инсон бошига не-не жабр-зулмларни солган урушни лаънатлашди. Ҳозирги ишлари тўғрисида, оиласи, бахтиёр фарзандлари ҳақида бир-бирларига сўзлаб беришди. Қуролдошлар тез-тез учрашиб туришга аҳдлашишди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

ЎТТИЗ ЙИЛДАН СЎНГ

1972 йил. Баҳорнинг илиқ кунлари.

Ёмғир шивалаб қуйгандан эшик олдида турган кишининг саридан пойигача жиққа ҳўл эди. У ҳеч нарсага эътибор қилмагандек анча тек турди. Бирдан нимадандир ҳаяжонланди, ички бир туғён чеҳрасига тепди шекилли, юзлари ловиллаб ёнди ва эшик турмини силкита бошлади. Тўхтовсиз «тақа-туқ»дан саросимага тушганча ичкаридан бир аёл югуриб чиқди.

— Кечирасиз. Бу Абдуқодиржонни... ҳовлиларими?

— Ҳа, нимайди? Ўтган кун Тошкентга кетгандилар, бирор кор-ҳол юз бердими?...

— Йўқ-йўқ, синглим, мен у кишини қуролдош ўртоғиман, излаб келгандим.

— Шундай демайсизми, қани ичкарига киринг.

— Қачон келишларини айтмовдиларми?

— Бир иш билан кетгандилар. Қайтишларини сўраб ҳам қолмабман...

Ҳалиги одам бир неча лаҳза бурунги ҳолатидан бутунлай ўзгариб гўё куч-қувватини йўқотгандек бўшашиб қолди. Чўнтагини ковлаб ён дафтарчасини олди-ю, ручкаси қолиб кетганидан ҳижолат тортиб, уйга киришга мажбур бўлди. Бир пиёла чой устида ўзини таништириб, икки энли хат ёзиб қолдирди-да, яна йўлга чиқди.

Абдуқодир ака шаҳардан қайтиши билан хотини унга бир томони. қоралаиган ён дафтарча саҳифасини тутқазди. У хатга кўз югуртирар экан, беихтиёр қўллари қалтираб кетди. «Салом, Абдиқодиржон! Мен — сенинг ўттиз йиллар бурунги бир котелокда қошиқ ташлашиб, овқат ичиб юрган дўстинг Усмонжон бўламан. Сени излаб келгандим. Хайрият, орадан шунча йил ўтган бўлсада, сени топдим... Адресимни қолдириб кетдим. Кутаман!»...

...1942 йил. Абдуқодир бекободлик кўнгиллилар сафида фронтга, она-Ватан ҳимоясига отланди. Бирмунча ҳарбий машқлардан сўнг А. Ғофуровлар қисмига темир йўл тоннелларидаги ўқ-дори, қурол-яроғ, озиқ-овқатлар юклатилган вагонларни қўриқлаш топширилди. Сўнгра у қарийб бир йилча яширин ишларни олиб борди. Немис-фашистлардан тамомила озод қилинмаган Ғарбий Украина ерларида ўтказилган операцияларда қатнашди. Олдинги линияга озиқ-овқат, ўқ-дорилар етказиб турди.

Абдуқодир дўсти Усмонжон билан Ғалаба мушаклари отилгунча бирга бўлди, бирга она ерни ҳимоя қилишди.

А. Ғофуровнинг кўрсатган хизматларини партия ва ҳукуматимиз қатор орден ва медаллар билан тақдирлаган. Ҳозир у «Октябрь 50 йиллиги» совхозида ишлайди. Қачонлардир халқнинг бошига кулфат тушганда ҳамдард бўлган ватанпарвар Абдуқодир ака Ғофуров бугунги қувонч, чексиз бахтга ҳам шерик...

У хатни буклаб чўнтагига соларкан рафиқасига юзланди:

— Меҳнат отпускам ҳам тугай деб қолди. Қани бўл, Ангренга, Усмонжонникига борамиз.

Эр-хотин йўлга тушишди...

Ж. МАМАТОВ.
Бекобод райони.

ПАРНИКДА ИШ ЖАДАЛ

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига қарата қилган Мурожаатига Бўстонлиқ район «Ленинград» колхозининг коммунист Иса Иноғомов бошлиқ сабзавотчилик бригадасининг аъзолари ҳам амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Улар парник хўжаликларида мўл ҳосилга замин яратмоқдалар. Бригада аъзолари карам ниҳолларини илғор агротехника талаблари асосида парвариш қилмоқдалар.

Кўчатларни пикировка қилиш ишлари ҳам зўр уюшқоқлик билан олиб борилаётир. Улар стаканча усулида 16 минг дона кўчатни пикировка қилиб қўйишди ва 9 минг дона стакан тайёрлашди.

Парникда ишнинг жадал боришида айниқса ғайратли ёшлардан Мастура Иноғомова, Мастура Азларова, Сапура Холиқова ва Гулзинат Бердиалиевалар алоҳида намуна кўрсатмоқдалар. Улар кунлик иш нормаларини 1,5 баравардан ошириб бажариб, бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

К. МАШРАПОВА.

Тошкентдаги «Малика» трикотаж фирмасининг илғор тўқувчиси Матлуба Ғуломова зиммасидаги шахсий беш йиллик топшириқни бажариб, шу кунларда 1976 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Суратда: Матлуба Ғуломова.

М. Миржалолов фотоси.

ОЙЛИК ИҚТИСОДИЙ ОБЗОР

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК

Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида областимиз саноатчилари юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқдалар.

Областимиз бўйича йил давомида пландагидан ташқари 180 миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилиш назарда тутилмоқда. Комбинатлар ва бирлашмалар, заводлар ва фабрикалар, конлар коллективлари эл-юрт олдида берилган ана шу ваъданинг тўла уддасидан чиқиш учун астойдил кураш бошладилар. Айниқса, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати уларнинг ғайрат-шижоатини янада авж олдириб юборди.

Барча корхоналарда социалистик мусобақа ва коммунистик меҳнат тантанаси учун кураш тобора кенгайиб бораяпти. Мусобақанинг оммавийлиги ва ошкорлигига эришиш, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига кўрсатаётган ижобий таъсирини кучайтириш, мавжуд ички резерв ва имкониятлардан унумли фойдаланиш, иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, прогрессив технология ва илғор иш усулларини жорий қилишга катта эътибор берилмоқда.

Шунинг учун ҳам областимиз саноатчиларининг шу йилнинг январь ойидаги меҳнати натижалари чакки бўлмади. Маҳсулот реализация қилиш ойлик плани 103,2 процент қилиб адо этилди (Тошкент шаҳри ҳисобга кирмайди). Қўшимча 5149 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Айниқса, Янгийўл шаҳар саноат ходимлари қўлга киритган ютуқ баракали бўлди. Мусобақа байроғини тобора баланд кўтараётган шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари январь ойи ишлаб чиқариш топшириғини бажаришда юксак кўрсаткичга эришдилар. План 105,6 процент қилиб адо этилди. Шаҳар бўйича қўшимча ишлаб чиқарилган ва реализация қилинган маҳсулот миқдори 856 минг сўмликни ташкил этди. Шунингдек, Чирчиқ, Бекобод, Ангрен шаҳарларидаги ишлаб чиқариш коллективлари ҳам дуруст ютуқларни қўлга киритдилар. Чирчиқликлар бир ой мобайнида қўшимча 682 минг сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Бекобод шаҳар саноатчиларининг пландагидан ташқари реализация қилган маҳсулотлари миқдори 552 минг сўмни ташкил этди. Янгийўл райони саноат корхоналари коллективлари эса давлатга белгиланганидан ортиқча 493 минг сўмлик маҳсулот етказиб бердилар. Область маҳаллий саноат бошқармаси, «Узсельхозтехника», пахтачилик ва лубчилик трестлари корхоналари ишчи-хизматчилари ҳам январь ойи планини анча зиёдаси билан адо этдилар ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамда реализация қилишда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан олға томон бир мунча силжишга эришдилар. Шуниси қувончлики, областдаги барча шаҳар ва район саноатчилари маҳсулот реализация қилиш ойлик топшириғини тўла ва ошириб бажаришга эришдилар.

Областимизда кўпчилик муҳим маҳсулот турларини ишлаб чиқариш топшириқлари анча зиёдаси билан адо этилди. Биргина январь ойида пландагидан ташқари салкам 10 миллион киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилинди, 20 минг тонна кўмир, 450 тоннадан кўпроқ пўлат, 520 тонна прокат тайёрланди. Пландагига қўшимча 34 минг сўмлик химия асбоб-ускуналари, 6,2 минг тонна минерал ўғитлар, 1,3 минг тонна цемент, 1,5 минг куб метр темир-бетон конструкциялари ва деталлари, 5 минг квадрат метр дераза ойнаси, 1,5 минг тонна пахта толаси ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

Айни вақтда қатор халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш плани ортиги билан бажарилди. Жумладан, қўшимча 7,4 минг сўмлик кийим-кечаклар, 5 минг жуфт чарм пойафзал, 792 тонна гўшт, 540 тоннадан кўпроқ қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, шартли 590 минг банка консервалар савдо шохобчаларига етказиб берилди.

Январь ойида меҳнат унумдорлигини ошириш плани зиёдаси билан адо этилди. Ҳар бир ишловчи ҳисобига ишлаб чиқарилаётган ялпи маҳсулот ҳажми 7,9 процент ошди. Ангрен, Янгийўл саноат корхоналари коллективлари, Оққўрғон, Пискент, Бўка, Бекобод, Янгийўл районлари саноатчилари ишлаб чиқаришнинг бу муҳим кўрсаткичини оширишда дуруст натижаларни қўлга киритдилар. Меҳнат унумдорлигини юксалтириш бўйича январь ойи плани Ангрен шаҳрида 102,2 процент, Янгийўлда 104,2 процент, Оққўрғонда 106,5, Пискентда 111,2 процент қилиб бажарилди. Бу шаҳар ва районлар саноатчилари унумдорликни ўтган йилдагига нисбатан анча оширишга ҳам эришдилар.

Якунловчи йилнинг дастлабки ойи натижалари областимиз саноатчилари фаолиятида катта-катта ютуқлар қатори камчиликлар ҳам борлигини яққол кўрсатиб турибди. Маҳсулот реализация қилиш январь ойи планини бажармаган ва ишлаб чиқариш хажмини ўтган йилдагига нисбатан камайтириб юборган корхоналар ҳали ҳам бор. Областимиз бўйича 23 саноат корхонаси коллективи планни бажаришнинг уддасидан чиқмади. 39 корхона эса ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайтириб юборди. Натижада белгиланганига нисбатан бир неча миллион сўмлик кам маҳсулот тайёрланди. Агар ана шу корхоналар планни бажаришнинг уддасидан чиққанларида, ишлаб чиқариш ҳажмини камайтирмаганларида қўшимча кўплаб саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилган бўларди.

Олмалиқ шаҳар ва Чиноз район саноатчилари меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича планнинг бажарилишини таъминламадилар. Оржоникидзе район саноат корхоналарининг коллективлари эса ҳар бир ишловчи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришни планга ва ўтган йилнинг январь ойидагига нисбатан ҳам камайиб кетишига йўл қўйдилар. Бекобод шаҳар ва Бўстонлиқ район саноати унумдорликни ўтган йилдагига нисбатан тушириб юборди. Ўнлаб саноат корхоналари коллективлари меҳнат унумдорлиги бўйича планни бажармади ёки ҳар бир ишловчи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришни камайтириб юборди.

Областимиздаги айрим саноат корхоналари коллективлари бир меёрда ишламаяптилар. Маҳсулотнинг брак бўлиши, сифатсиз тайёрланиши, иш вақтининг бекор ўтишига ҳам йўл қўйилмоқда. Жойлардаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари областимиз саноатчилари қўлга киритаётган ютуқларини янада кўпайтириш учун шундай нуқсонларнинг содир бўлишига олиб келаётган сабабларни аниқлашлари, уларнинг бундан буён такрорланмаслигига эришишлари керак.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

САВДО-СОТИҚНИ РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН

ВАШИНГТОН, 24 февраль. (ТАСС мухбири). Америка савдо-саноат доираларининг таниқли намояндалари Совет-Америка савдо алоқаларини ривожлантиришдан манфаатдор бўлиб, АҚШдаги муайян доиралар тўсқинлик вужудга келтираётганлигига қарамай, ҳар икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни бутун чоралар билан кенгайтиришни истайдилар. Американинг таниқли саноатчиси, «Тауэр интернэшнл» компанияси правлениесининг раиси кичик Сайрус Итон ТАСС мухбири билан суҳбатда ана шу гапларни айтди.

Сиёсий ва иқтисодий соҳаларда Совет-Америка муносабатларини ривожлантиришнинг узоқ муддатли истиқболлари жуда ҳам яхшидир, деди Итон. Ҳар иккала томон савдо-сотиқни кенгайтиришдан фақат наф кўриши мумкин.

Итон Жексоннинг ва Совет-Америка иқтисодий алоқаларини ривожлантиришга тўсқинлик қилишга уринаётган америкалик бир қанча сенаторлар ҳатти-ҳаракатини қоралади.

«Тауэр Интернэшнл» компаниясига келганда, деди саноатчи, бу ҳаракатлар компаниянинг Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан амалий алоқаларига таъсир эта олмайди. Биз Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан сўнгги 20 йил мобайнида, яъни ҳатто «совуқ уруш» даврида ҳам иш олиб бордик.

В. ЧЕРНИШЕВ.

ОСИЁ ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

БАҒДОД. 24 февраль. (ТАСС). Бугун Ироқ пойтахтида Осиё тинчликсевар кучларининг халқаро конференцияси очилди. Конференция тинчликсевар кучларнинг 1973 йил октябрида Москвада бўлиб ўтган жаҳон конгрессининг ҳаракатлар ва алоқаларни давом эттирувчи халқаро кенгаши ташаббусига биноан чақирилди, бунда жаҳон тинчлик кенгаши ҳамда Ироқ тинчлик ва бирдамлик миллий кенгаши қатнашди.

Кун тартибига Яқин Шарқ ва Кипрдаги аҳвол, ҳарбий базалар ва блокларни туғатиш учун курашни кучайтириш, Ҳинд океани районида стабиллик ва хавфсизликни таъминлаш учун курашни кучайтириш масалалари қўйилди. Учрашув қатнашчилари Ҳинди-Хитой, Осиёнинг жанубидаги аҳволни, Осиё мамлакатларини иқтисодий ривожлантириш, уларнинг маданий ва илмий ҳамкорлигини кенгайтириш истиқболларини муҳокама қиладилар.

Конференцияда Осиё мамлакатлари, миллий маҳаллий ва халқаро ташкилотларнинг 100 дан ошиқ вакиллари, шу жумладан Совет делегацияси қатнашмоқда.

Ж. СИСКОНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, 24 февраль. (ТАСС). АҚШ давлат секретарининг ўринбосари Ж. Сиско телевидение орқали нутқ сўзлаб, Яқин Шарқда Совет Иттифоқининг иштирокисиз тинчликка эришиш мумкин эмас, деди. Совет Иттифоқи, деб таъкидлади у, бу райондаги можарони бартараф қилиш жараёнида актив иштирок этмоғи лозим.

НАВБАТДАГИ ИҒВОГАРЛИК

БАЙРУТ, 24 февраль. (ТАСС). Исроил артиллерияси Ливан билан Исроил чегарасида жойлашган Рамия, Марвахин, Сальхуни қишлоқларини якшанба куни қаттиқ тўпга тутди. Байрут газетасининг ёзишича, тўпга тутиш бир неча соат давом этган.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

АМСТЕРДАМ

Голландия ишчилар ва коммунистик ҳаракатининг таниқли арбоби, антифашист подполье раҳбарларидан бири, Ян Постма хотираси учун Голландия пойтахти биноларидан бирида ёдгорлик лавҳаси ўрнатилди. Гитлерчилар мард курашчи — коммунистни ва унинг кўпгина сафдошларини ушлаб олиб, отиб ташлаган эдилар.

РЕЙКЬЯВИК

Шимолий Кенгашнинг Исландия пойтахтида 15 февралдан буён давом этган навбатдаги XXIII сессияси бу ерда тамом бўлди. Сессиянинг ишида Норвегия, Дания, Швеция, Финляндия ва Исландия бош министрлари бошчилигидаги делегациялар қатнашди.

Сессияда муҳокама этилган масалалар юзасидан конкрет қарорлар ишлаб чиқиш иложи бўлмади.

НИКОЗИЯ

КИПР вакиллар палатаси хавфсизлик кенгашига юбориладиган резолюция-мурожаатни якдиллик билан қабул қилди. Оролдаги турк жамоасининг раҳбарлари «Кипр Республикасининг федератив турк давлати» тузилганлигини биртомонлама эълон қилган эди. Ушбу резолюция-мурожаат Кипр ҳукуматининг ана шу тадбирга қарши норозилигини қўллаб-қувватлайди. Бундай ҳуруж, дейилади, резолюцияда Кипр халқининг миллий манфатларига қарши қаратилган.

СИНГАПУР

Сингапур социалистик лагердаги мамлакатлар билан ва аввало, Совет Иттифоқи билан ҳамкорликни ривожлантиришга катта эътибор беради. Сингапур ана шу мамлакатлар билан савдо-иқтисодий алоқаларни янада кенгайтиришга фаол ҳаракат қилади. Сингапур ҳукумати парламент муҳокамасига тақдим этган ҳужжатларда шу ҳақда гапирилади. Парламентнинг навбатдаги сессияси бу ерда ўз ишини бошлади.

НЬЮ-ИОРК

Совет илмий-тадқиқот кемаси — «Академик Курчатов» Нью-Иорк портидан жўнаб кетди. Бу портда америкалик олимларнинг фан доктори Питер Ронн бошчилигидаги бир группаси океан таги геологиясини ўрганувчи совет олимларига қўшилди. Профессор Г. Б. Удинцевнинг умумий раҳбарлигидаги ана шу қўшма экспедиция Атлантика океанининг марказий ва жанубий районларида сейсмологик ва геологик тадқиқот ишлари билан шуғулланади.

КАСАБЛАНКА

Марокаш тараққиёт ва социализм партиясининг бу ерда давом этаётган биринчи миллий съездида съезднинг асосий ҳужжати—партия программаси қабул қилинди.

Тараққиёт ва социализм партиясининг программасида қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: халқаро империализм ва ўтмишдаги мустамлакачиликнинг оғир мероси мамлакатнинг прогрессив тараққиётига тўсқинлик қилаётган асосий ғовдир. Партия қолоқликка қарши кураш учун ва самарали социал иқтисодий ўзгартишларни амалга ошириш мақсадида кенг миллий-демократик фронтни вужудга келтиришни ўз олдига вазифа қилиб қўяди.

(ТАСС, 24 февраль).

БОЛГАРИЯ Пойтахтдаги «8 март» фабрикаси ишчилари Х. Тодоров ва Г. Лебиновлар Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларга экспорт қилинадиган молларни кўздан кечирмоқдалар.

БТА—ТАСС фотоси.

Янги шеърлар

ҚЎШИҚ

Тинч ҳаёт даври саодат хислатидан ўргилай,
Фозил инсонларнинг дарё ҳикматидан ўргилай.
Дилрабо меҳнат ҳузури бирла бахтин кўзлаган,
Қалби соф меҳнат элининг ҳимматидан ўргулай.
Ҳуррият тонги яратган бу диёримни гўзал—
Этган инсонларнинг қадри-қимматидан ўргилай.
Тоби офтобда етилган боғу-бўстонлар аро
Нави кўп ширин, шифобахш неъматидан ўргилай.
Довруғи оламга кетган бу диловар ўлканинг
Ҳар нафас, ҳар бир дами, ҳар фурсатидан ўргилай.
Чўлни ҳам, саҳрони ҳам олтин момиққа кон этиб,
Хушнид этган деҳқонларим ғайратидан ўргилай.

ХУШНУД

ТОШКЕНТ ВОКЗАЛИ

Куни бўйи вокзалда бўлдим,
Дўстларимни кузатиб қолдим.
Кўкси очиқ, меҳмондўст
Тошкент:
Майдонида қоя-монумент.
«Мангу олов» ёнади лов-лов
Ўн тўрт сардор қалби бу олов.
Қайнаб чиқар тоннелдан одам,
Бунда ҳаёт қайнайди мудом.
Радиода маълум этарлар,
Қайдан келди, қайга кетарлар.

Кўп орзиқиб кутар дўст-ёри,
Аскарликдан қайтади бири,
Бири кетар, чўлга, қўриққа,
Келар-кетар Ғарбу Шарққа.
Келганларни қучиб қаршилар,
Кетганларга ойдин йўл тилар;
«Омон бориб, омон қайтингиз,
Ёр-дўстларга салом айтингиз!»
Куни бўйи вокзалда бўлдим,
Дўстларимни кузатиб қолдим.

Барот ИСРОИЛ.

БАҲОР

Ана кўз очмоқда сулув
бойчечак,
Жажжи жилғачалар қувнар
пойида.
Югурик булутлар чопар
жонсарак;
Чувалчанг ивирсир баҳор
лойида.
Баҳор ташвиши бу, фалсафаси
бу,
Шунданми атарлар уйғониш
фасли.

Энтикиб турибди, гул нафаси бу,
Мени куйлатган ҳам бошқа
ўй асли.
Маржондек тизилиб юксак —
юксакда
Безавол куртаклар турар
умидвор.
О, баҳор, билсанг шу митти
куртакда
Жажжи бир гўдакнинг насибаси
бор...

Бозор НОМОЗОВ.

ИЗЛАР

Деразадан боқади бир қиз.
Ташқарида ажиб манзара:
Қор бағрини ёриб келган из,
Оппоқ қорга бурканган дала.
Йироқларга термулган билан
Таъбига эътибор бермас.
Тиним билмай, қор каби
ёққан —
Ўйлар қизни тарк этмас.
Қор зарбидан бошини
эккан,
Еш келиндай таъзимкор
арча.

Узоқларга нигоҳин тиккан
Қизга бунинг қизиғи
қанча?
Қўшни уйлар мўриларида
Ўрмалайди буралаб тутун.
Қизни эса, юрак қаърида
Ётган ўйлар айлайди тутқин.
Деразадан боқади бир қиз,
Ташқарида ажиб манзара:
Уй ёнидан қайтиб кетган из,
Оппоқ кўрпа ёпинган дала.

Н. ОЧИЛОВ.

ҲАЁТ ЛАВҲАЛАРИ

Республика «Билимлар уйи» залида ёш фотомухбирлар фотосуратлари кўргазмаси ташкил этилди. Республика комсомолининг 50 йиллик юбилейига бағишланган бу кўргазма экспонатлари томошабинларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Экспонатлар «Известия» газетасининг Ўрта Осиё республикалари бўйича фотомухбири Р. Жуманиёзов суратларидан бошланади. Унинг суратлари тематикаси ранг-баранг. «Умрим», «Сменадан сўнг», «Устоз», «Меҳнат қувончи» суратлари бунга мисол бўла олади. Авторнинг «Йигит» портрети эса яхлит композицион асар даражасига кўтарилган.

Ўзбекистон телеграф агентлиги мухбири А. Авазовнинг суратлари республикамизда бўлган катта воқеа ва тантаналарни акс эттирган. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкентда бўлиши ранг-баранг кадрларда тасвирланган. Америкалик коммунист Анжела Дэвиснинг республикамиз билан танишаётган пайтдаги ҳаяжонли дақиқалар ҳам объективга туширилган.

«Ўзбекистон маданияти» газетаси фотомухбири С. Маҳкамов суратларида эса асосий мавзу маданий ҳаётдир. Унинг ёш ижрочилар, «Баҳор» ансамбли ҳақидаги суратларида ўлка нафаси уфуриб турипти. Т. Каримов («Комсомолец Узбекистана») олган суратларнинг кўпчилиги спорт мавзуига бағишланган композиция ва этюдлардан иборат. Улар ўзининг ёрқинлиги, нафосатга бойлиги билан ажралиб турипти.

— Кўргазмада, — дейди Ўзбекистон ССР журналистлар союзи фотосекциясининг раиси И. Забарский, — 12 фотомухбир ўз асарлари билан иштирок этмоқда. Улар орасида ҳаваскорлар ҳам бор. Лекин кўргазмани айланган киши суратларнинг қайси бири мутахассис фотографники, қайси бири ҳаваскорники эканлигини ажрата олмайди. Кўргазма қатнашчилари энг яхши суратларини тақдим этишган. Шуниси диққатга сазоворки, муаллифларнинг ҳаммаси фақат ёшлардир. Экспонатлар 10 мартгача намойиш қилинади.

Кўргазма зали ҳар куни томошабинлар билан гавжум бўлмоқда. Улар ёшлар ҳақида ҳикоя қилувчи фотосуратлар билан қизиқиб танишмоқдалар.

А. АБДУЛЛАЕВ.

Суратда: кўргазма залида.
А. Абалян фотоси.

Мерганлар баҳси

Буюк ғалабанинг 30 йиллиги шарафига яқинда ДОСААФ комитети Янгийўл район мерганларининг биринчилигини ўтказди. Биринчиликда 94 та бошланғич ДОСААФ ташкилоти вакиллари ўзаро баҳслашдилар.

Қизғин курашлар пировардида Свердлов номли 9-ўрта мактаб коллективи район чемпиони унвонига сазовор бўлди ва район ДОСААФ комитетининг кўчма кубогини қўлга киритди. Иккинчи ўринни Свердлов номли совхоз спортчилари, учинчи ўринни эса 3-ўрта мактаб командаси ишғол қилди.

Ғолибларга район комсомол комитетининг фахрий ёрлиқлари топширилди. Мусобақалар давомида 105 киши ГТО комплекси нормаларини бажарди.

М. БОБОЕВ,
хизматчи.

ЯНГИ МАРШРУТ

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози меҳнаткашларининг йўли яқин бўлди. Алимкент — «Ленинобод» колхози маршрути бўйича автобус қатнови йўлга қўйилди.

Янги маршрут масофаси 6 километрдир. Колхозчилар бу қулайликдан беҳад мамнун бўлишмоқда.

Н. ТУФОНОВ,
ўқитувчи.

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

Тошкент область комсомол комитети лекторлари, комсомол ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари, ВЛКСМ XVII съезди делегатлари районларга жўнаб кетдилар.

Улар Ўзбекистон комсомолининг 50 йиллиги ва Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги шарафига бир ҳафта давомида колхозчилар, ишчилар, студент ва мактаб ўқувчилари ҳузурида бўлиб, «Ўзбекистон комсомоли эллик йил ичида», «Ёшларни интернационализм руҳида тарбиялашда комсомолнинг роли», «Коммунистик партия Буюк Ғалабамизнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси», «Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди» деган темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказадилар.

Н. ОЧИЛОВ.

„САОДАТ" МЕҲМОНИМИЗ

Бўстонлиқ район «Коммунизм учун» газетаси редакцияси ҳузуридаги ишчи-деҳқон мухбирлари мактабининг навбатдаги машғулотига «Саодат» журналининг бир группа ходимлари ташриф буюришди. Журнал редакторининг ўринбосари Холида Аҳророва Улуғ Ватан урушида қатнашган ва меҳнат фронтида қаҳрамонлик намуналарини кўрсатган аёллар ҳақида тингловчиларга сўзлаб берди.

Машғулотда Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати шоира Ҳалима Худойбердиева ҳам сўзга чиқди. Шундан сўнг ҳаваскор қаламкашлар янги ёзган шеърларидан ўқиб бердилар. Учрашув жуда мароқли ўтди.

К. МАШАРИПОВА.

ҚАҲРАМОНЛИК СИМФОНИЯСИ

Атоқли совет композитори Шостаковичнинг машҳур 7-симфонияси қаҳрамонлик гимни сифатида кенг тарқалган. Эндиликда бу асарни Ўзбекистон ССР Давлат симфоник оркестри ҳам ижро этмоқда.

Жонажон она диёрни кўз қорачиғидай сақлашга даъват этувчи «Ленинград» симфонияси филармония концерт зали узра яна бир бор салобатли янграderived ди.

Буюк ғалабанинг ўттиз йиллиги арафасида концерт программасига киритилган бу асар оркестрнинг репертуаридан мустаҳкам ўрин олди.

СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ

ОЛИЙ ЛИГАНИ КЎЗЛАБ

Тошкентнинг «Автомобилист» волейболчилари бу йил биринчи лиганинг саралаш матчларида ҳамда келаси йил олий лигада қатнашиш ҳуқуқини берадиган даъвогарлар баҳсида ҳаммаси бўлиб 15 та ўйин ўтказишди. Ана шу 15 учрашувнинг ҳаммасини ғалаба билан тугатган волейболчиларимиз ўз олдиларига қўйган мақсад сари дадил интилишмоқда. Олий лигада қатнашиб катта тажриба тўплаган, Олимпиада чемпиони, хизмат кўрсатган спорт мастери Вера Дуюнова бошчилигидаги волейболчи қизларимиздан муҳлислар худди ана шундай ўйин кутишган эди. Биринчи лига иштирокчилари билан ҳам, даъвогарларнинг биринчи давра ўйинларида ҳам командамиз аксарият учрашувларда 3:0 ҳисобида ғалабага эришдилар. Тўрт кун давомида пойтахтдаги округ офицерлар уйи спорт залида биринчи лига ғолиблари билан олий лигада 9—12 ўринларни эгаллаган коллективлар биргалашиб куч синашдилар. Волейболчиларимизнинг Ленинграднинг «Буревестник» ҳамда «Спартак», Риганинг «Аврора» коллективларини йирик ҳисобда мағлубиятга учратишганини хабар қилган эдик. Қизларимиз сўнгги учрашувни олий лига вакили Минскнинг ТТУ (трамвай-троллейбус бошқармаси) командаси билан ўтказишди. Агар бу учрашувга қадар тошкентликлар 6 очко билан пешқадамлик қилишаётган бўлса, Минск волейболчилари бор-йўғи 1 очкога эга эдилар. Муҳлислар командамиз осонгина ғалабага эришади деган фикрда эдилар. Лекин, улар кутгандек бўлиб чиқмади. Ўйин бошланиши биланоқ ташаббусни қўлга олган меҳмонлар бирин-кетин очколар йиға бошладилар. Ҳисоб Минск командаси фойдасига ўзгара борди. 4:1, 6:1, 12:7. Ана шунда командамиз тренери республикада хизмат кўрсатган тренер А. Израйлов майдондаги Любовь Шулга ўрнига Наталия Рагулинани туширади. Бу алмаштириш яхши натижа берди. Н. Рагулина кетма-кет командасига учта очко олиб берди. Унинг навбатдаги икки марта узатган тўпи ҳам кескин комбинациялардан сўнг командамизга очко келтирди. Ҳисоб тенглашди. 12:12. Ана шунда ҳар иккала команда биринчи партияни ўз фойдасига ҳал қилишга ҳаракат қилар, бутун кучини ҳужумга ташларди. Ҳисоб яна икки бор тенглашди 14:14, 15:15. Сўнгра меҳмонлар 16:15 ҳисобида олдинга ўтиб олишди. Энди улар 1 очко олишса кифоя. Лекин, В. Дуюнова, Л. Шулга, Л. Липилина, Е. Шафенкова, Е. Петрунина-лар меҳмонлар зарбасини қайтарибгина қолмай, балки актив ҳаракатга ўтиб кучли комбинациялар қўллаб биринчи партияни 18:16 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал қилдилар. Иккинчи партия жуда тез тугади. Уни ҳисобдан ҳам билса бўлади. 15:4. Учинчи партия эса гўё биринчи партиянинг такрори бўлди. Ҳисоб деярли баравар оша борди. Сўнгги дақиқалардагина командамиз 15:13 ҳисобида устун келиб, умумий 3:0 ҳисобида ғалабага эришди.

Волейболчиларимизнинг ўйинлари ҳақида нима дейиш мумкин? Умуман олганда, спортчиларимизнинг тактик ва техник маҳорати аввалгига қараганда анча ортган. Қизлар ҳужумда ҳам, ҳимояда ҳам бехато ўйнашга ҳаракат қилишди. Лекин, ҳимояда ҳали бир-бирларини қўллаб-қувватлашда англашилмовчилик бор. Бу ҳол олий лига вакиллари билан бўлган учрашувларда яққол намоён бўлди. Ўтган йилги кубок эгалари Ленинграднинг «Буревестник» ҳамда Минск волейболчилари билан бўлган сўнгги учрашувда командамизнинг заиф томонлари сезилиб қолди. Тўғри, ҳозирда волейболчиларимиз рақибларига қараганда анча устунлик қилишмоқда. Бундан кўз юмиб бўлмайди. Лекин, олий лигада қатнашишни ўз олдига қатъий мақсад қилиб қўйган «Автомобилист» волейболчилари кучлилар сафида бундай хатолар учун қимматли очколарни бой бериб қўйишлари мумкинлигини унутмасликлари керак.

Кучли олтилик бир меёрда ўйин кўрсатишга ҳаракат қилмоқда. Бу яхши ҳол. Лекин, уларнинг ўрнига тушаётган запас ўйинчилар асосий составдагидек яхши ўйин кўрсата олмаяпти. Волейболчиларимиз бу камчиликларни бартараф этишиб, даъвогарларнинг бундан кейин Олмаота ва Днепродзержинскда бўладиган учрашувларни ҳам ана шундай уюшқоқлик ва кўтаринки руҳда ўтказадилар деган умиддамиз. Ҳозирча эса даъвогарлар баҳсида «Автомобилист» 7 очко билан ягона пешқадамлик қилмоқда.

Ленинграднинг «Буревестник» командаси 5 очкога, Москва областининг «Буревестник», Риганинг «Аврора», Ленинграднинг «Спартак» коллективлари эса тўрттадан очкога эга.

«Автомобилист» ҳужумда. Тўп билан В. Дуюнова.
Б. Натанилов фотоси.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.25 — «Қизил галстук». 18.55 — Миллионлар ленинча университети. 19.10—**«Ахборот».** 19.25—Халқ контроли экрани. 19.55 — Концерт. 20.25 — **«Ахборот».** 20.45 — **Хоккей**: Швеция — ЧССР. 22.00—«Вақт». 22.30 — **Хоккей:** «Динамо» (Москва) — «Спартак». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.15 — МОСКВА. 18.45 — Расмларда қуёш акси бор. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Пионерлар концерти. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.45 — ТОШКЕНТ. 21.15 Студиямиз меҳмонлари. 22.00 — Мусобақа, тажриба, ташаббус. 22.30—**Офицерлар** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Телефильм. 20.30 — Якунловчи йил вахтасида. 21.00—Тошкент янгиликлари. 21.15 — **Аланга ичидаги қитъа** (2-серия).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 26/II да **Риголетто**, 27/II да **Бир актли балетлар. Кармен-сюита. Ойимқиз ва безори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26, 27, 28/II да да **Чақмоқ.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/II да **Жоним фидо**, 27/II да **Хотинимнинг эри**, 28/II да **Катта концерт.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Биринчи бўса** (17.00).

КИНО

Бонг— «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Есения — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Разведкачининг жасорати — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
19 МАРТДАН 30 МАРТГАЧА
БОКС
СССР ХАЛҚЛАРИ VI СПАРТАКИАДАСИНИНГ ФИНАЛ МУСОБАҚАЛАРИ.
Олимпиада ўйинлари, жаҳон, Европа ва Совет Иттифоқи чемпионлари қатнашадилар.
4—8 АПРЕЛДА
СССР КУБОГИ УЧУН
ФИГУРАЛИ УЧИШ БЎЙИЧА МУСОБАҚАЛАР
Олимпиада ўйинлари чемпионлари, жаҳон, Европа ва Совет Иттифоқининг кучли спортчилари қатнашадилар.
20 АПРЕЛДАН 5 МАЙГАЧА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
УКРАИНАНИНГ «МУЗ УСТИДА БАЛЕТ» БАДИИЙ СПОРТ АНСАМБЛИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ
Справка учун телефонлар: 46-03-12, 46-02-50.

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ҲАММА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!
ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НАШРИЁТИНИНГ
ЭЪЛОНЛАР БЎЛИМИ
ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРДА РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАРНИ ЧИҚАРИБ БЕРИШ УЧУН
БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Буюртмачининг хоҳишига кўра реклама ва эълонлар тексти очерк ва корреспонденция тариқасида тайёрланиши ҳамда иллюстрация билан берилиши мумкин.
ГАЗЕТАЛАРДА ТАКРОРИЙ ЧИҚАРИЛГАН ЭЪЛОНЛАР УЧУН АРЗОН ҲАҚ ОЛИНАДИ. ТЕЗ ЧИҚАРИЛИШИ ЛОЗИМ БЎЛГАН ЭЪЛОНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН КУНДАН БОШЛАБ УЧ КУН ИЧИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ.

ЭЪЛОНЛАР БЎЛИМИ
САВДО, КОРХОНА, ТРАНСПОРТ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК КОРХОНАЛАРИ ҲАМДА МУАССАСАЛАР БИЛАН ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРДА ЭЪЛОН ЧИҚАРИБ БЕРИШ УЧУН
ШАРТНОМАЛАР ТУЗАДИ
Эълонлар фақат ташкилот раҳбарлари ва бош бухгалтер томонидан қўл қўйилган бўлиб, банк реквизитлари ёзиб кўрсатилган тақдирдагина қабул қилинади.
ҲУЖЖАТЛАР ТЎЛА РАСМИЙЛАШТИРИЛМАГАН БЎЛСА БУЮРТМА ҚАБУЛ ҚИЛИНМАЙДИ.
Справка учун адрес: 700029, Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг эълонлар бўлими. Телефон 33-81-42.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р — 02249 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 Б—2469.